

Plean

Bainistíochta

Bruscair

2023 - 2026

Comhairle Cathrach
& Contae **Luimnigh**

Limerick City
& County Council

www.limerick.ie

Clár ábhair

Mír 1- Réamhrá

1.1	Réamhrá	leathanach 4
1.2	Comhthéacs	leathanach 5

Mír 2 – Oibleagáidí Reachtúla

2.1	Oibleagáidí Reachtúla	leathanach 7
2.2	Comhairliúchán	leathanach 7

Mír 3 – Bruscar

3.0	Cad is Bruscar ann	leathanach 8
3.1	Foireann Bruscair Luimnigh	leathanach 9
3.2	Bruscar agus an Pobal	leathanach 10
3.3	Salachar Madraí	leathanach 11

Mír 4 – Athbhreithniú ar an bPlean Bainistíochta Bruscair roimhe seo

4.0	Réamhrá	leathanach 12
4.1	An Córas Náisiúnta Monatóireachta maidir le Truailliú ó Bhruscar	leathanach 12
4.2	Earnáil Ghnó na hÉireann in Aghaidh Bruscair	leathanach 16
4.3	Oideachas agus Feasacht	
4.3.1	Foireann Ghlantacháin Luimnigh	leathanach 17
4.3.2	Luimneach Ag Dul don Ór	leathanach 18
4.3.3	Bailte Slachtmhara	leathanach 19
4.3.4	Scoileanna Glasa	leathanach 20
4.3.5	Picker Pals	leathanach 21
4.3.6	Salachar Madraí	leathanach 22
4.3.7	Bruscar Guma	leathanach 22
4.3.8	Feachtas I Love Limerick	leathanach 23
4.4	Oibríochtaí Glantacháin	leathanach 23
4.5	Tionscnamh in aghaidh Dumpála	leathanach 24
4.6	Athchúrsáil. Athúsáid, Athshlánaigh	leathanach 25
4.6.1	Ionaid Chonláiste Cathartha agus Ionaid Fág Anseo	leathanach 26
4.6.2	Fodhlíthe maidir le Scaradh, Stóráil agus Cur i Láthair Dramhaíola	leathanach 26

Mír 5 – Cuspóirí agus Gníomhartha

leathanach 27

Mír 6 – Dúshlán maidir le Bruscar atá Amach Romhainn

leathanach 30

Mír 7 – Forfheidhmiú agus Monatóireacht

leathanach 32

Aguisín 1 – Suíomhanna na nIonad Fág Anseo

leathanach 33

Aguisín 2 – Córas Náisiúnta Monatóireachta maidir le Truailliú ó Bhruscar

leathanach 34

Mír 1 – Réamhrá

1.1 RÉAMHRÁ

Tá Comhairle Cathrach agus Contae Luimnigh diongbháilte ina tiomantas chun dul i ngleic le bruscar i gCathair agus i gContae Luimnigh agus Plean Bainistíochta Bruscair 2023 - 2026 a chuir i bhfeidhm. Cuireann an plean seo leis an rath a bhí ar thionscnaimh roimhe seo, rud a léiríonn tiomantas na Comhairle do chosc éifeachtach ar bhruscar. Agus aitheantas á thabhairt do dhúshlán leanúnach an bhruscair ag an leibhéal áitiúil agus náisiúnta araon, díreann i gcónaí ar bhruscar a laghdú agus a bhainistiú chun timpeallacht níos glaine agus níos tarraingtí a chruthú do mhuintir Luimnigh. Cé go n-aithníonn an Chomhairle a ról lárnach i nglanadh agus i bhforfheidhmiú sráideanna, leagann sí béim ar chomhar riachtanach an phobail ar fad chun feasacht a mhéadú maidir le héifeachtaí díobhálacha bruscair. Tuigeann an Chomhairle go bhfuil neart ár gcomhiarrachta rithabhachtach chun deireadh a chur go rathúil leis an mbruscar. Tá ról lárnach ag daoine aonair agus ag gnólachtaí araon maidir le bruscar a ghiniúint agus a dhiúscairt go coinsiasach, agus leagtar béim sa phlean seo ar an bhfreagracht chomhroinnte sin.

Chun leas a bhaint as cumhacht rannpháirtíocht an phobail, féachann an Chomhairle go gníomhach le comhar gach earnáil den tsochaí. Ní hamháin go gcuireann siad cluas éisteachta ar fáil agus go mbíonn siad airdeallach maidir lena gcomharsanachtaí, ach is comhpháirtithe luachmhara iad baill an phobail freisin, chun straitéisí éifeachtacha coiscthe bruscair a chur i bhfeidhm agus a choinneáil. Trí bhraistint freagrachta comhroinnte a chothú, tugaimid cumhacht d'áitritheoirí páirt gníomhach a ghlacadh i dtionscnaimh ghlantacháin áitiúla agus i gclár oideachais. Moltar do ghnólachtaí, mar chomhpháirteanna lárnacha dár bpobal, cur le laghdú an bhruscair. Is féidir le gnólachtaí tionchar suntasach a imirt ar ghlaineacht fhoriomlán ár dtimpeallachta, ach cleachtais fhreagracha bainistíochta dramhaíola a chuir i bhfeidhm, agus le tacú le tionscnaimh áitiúla. Spreagann an plean seo gnólachtaí úinéireacht a ghlacadh ar a dtimpeallacht, rud a chuireann le pobal níos glaine agus níos tarraingtí do gach duine.

Leagtar amach sa phlean seo na cuspóirí agus na gníomhartha a bhaineann le feasacht, cosc, rialú agus forfheidhmiú bruscair ó 2023 go 2026. Cinntíonn tiomantas d'athbhreithniú bliantúil, arna shainordú ag Alt 10(3) den Acht um Thruailliú ó Bhruscar, 1997, arna leasú, inoiriúnaitheacht an phlean. Cuirfear tuarascáil chuimsitheach faoi bhráid na Comhairle lena breithniú. Beidh an Plean Bainistíochta Bruscair inrochtana ag gach oifig de chuid na Comhairle agus ar an láithreán gréasáin oifigiúil www.limerick.ie. Ina theannta sin, dáilfear achoimre chomhdhlúite ar mhórphobal Luimnigh lena n-áirítear eagraíochtaí gnó, agus cumainn phobail agus dheonacha. Le chéile, is féidir linn timpeallacht níos glaine agus níos inbhuanaithe a chruthú i Luimneach do na glúnta atá ann faoi láthair agus do na glúnta atá le teacht.

1.2 COMHTHÉACS

Is cathair agus contae dinimiciúil í Luimneach in Iarthar Láir na hÉireann, a chuimsíonn 2,755 ciliméadar cearnach, a bhfuil gréasán saibhir de thraidisiún, cultúir agus oidhreachta fite fuaite inti. Agus daonra de 205,444 i Luimneach, de réir réamhthorthaí Dhaonáireamh 2021, tháinig méadú daonra 4.9% ar an gcontae ó Dhaonáireamh 2016, rud ar léiriú é ar a bheocht agus a fhás leanúnach. Bunaithe in 2014 trí Chomhairle Cathrach Luimnigh agus Comhairle Contae Luimnigh a chónascadh, tá Comhairle Cathrach agus Contae Luimnigh comhdhéanta de 40 comhalta tofa, a dhéanann ionadaíocht straitéiseach ar shé thoghcheantar: Áth Dara agus Ráth Caola, An Cheapach Mhór agus Cill Mocheallóg, Cathair Luimnigh Thoir, Cathair Luimnigh Thuaidh, Cathair Luimnigh Thiar, agus An Caisleán Nua Thiar. Chothaigh an cónascadh seo cur chuige níos comhtháite agus níos cuimsithí i leith an rialachais áitiúil, rud a léiríonn tiomantas Luimnigh don dul chun cinn agus don aontacht.

Is dúshlán suntasach é bruscar dár bpobail áitiúla agus dár dtimpeallacht ghnó. Agus é ina loiteadh infheicthe ar an tírdhreach, scriosann sé an mórtas agus an ceangal atá i gcomónta ag baill an phobail dá mbailte agus dá gceantair thuaithe. Taobh amuigh den bhealach a dtéann sé i bhfeidhm láithreach ar na súile, cuireann pobal saor ó bhruscar mothú folláine, bróid agus muintearais chun cinn. Cuireann cónaitheoirí atá ag obair le chéile chun dul i ngleic le bruscar ní hamháin le háilleacht a dtimpeallachta ach le pobal rathúil idirnasctha a chruthú a bhfuil úinéireacht agus freagracht chomhroinnte acu.

Is féidir le bruscar a bheith ina bhagairt shuntasach don gheilleagar áitiúil freisin. Baineann a láithreach fheiceálach as faoi áilleacht tharraingteach ár mbailte, ár dtírdhreacha tuaithe, agus as faoinár sócmhainní nádúrtha. Ní hamháin go gcuireann an bruscar infheicthe seo isteach ar íomhá Luimnigh mar cheann scríbe gnó ach fágann sé lorg diúltach buan ar infheisteoirí agus ar chliaint ionchasacha. Leis an ualach airgeadais a bhaineann le dul i ngleic le sainfhadhbanna a bhaineann le bruscar, téann sé crua ar bhuiséid áitiúla agus ar acmhainní daonna, rud a chuireann cistí riachtanacha agus daonchumhachta ar bhealach eile ó thionscnaimh chriticiúla ghnó.

Mír 2 –Oibleagáidí Reachtúla

2.1 OIBLEAGÁIDÍ REACHTÚLA

Faoi Acht um Thruailliú ó Bhruscar, 1997, ceanglaítear ar údaráis áitiúla;

- A chinntiú go gcoinnítear gach bóthar poiblí ina limistéar feidhme, a mhéid is indéanta, saor ó bhruscar
- Gach beart is indéanta a dhéanamh chun bruscar a chosc ina réimse feidhme agus chun bruscar a rialú agus a dhiúscairt, lena n-áirítear a chruthú agus a éifeachtaí truaillithe ag bruscar a chosc agus a shárú
- Plean Bainistíochta Bruscair a dhéanamh agus a chur i bhfeidhm

Is feidhm fhorchoimeádta de chuid bhaill thofa na Comhairle é Plean Bainistíochta Bruscair a ghlacadh. Tá gach údarás áitiúil freagrach as na dlíthe bruscair a chur i bhfeidhm ina réimse feidhme féin. Tá sé freagrach freisin as bruscar a chosc agus a rialú, agus tá sé de chumhacht aige gníomh forfheidhmiúcháin a dhéanamh i gcoinne na ndaoine a dhéanann neamhaird ar na dlíthe seo nó a bhriseann iad.

Tá an t-údarás áitiúil freagrach as áiteanna poiblí atá faoina smacht a choinneáil saor ó bhruscar, chomh fada agus is féidir, lena n-áirítear cláir ghlantacháin a shocrú, agus boscaí bruscair a sholáthar agus a sheirbhísiú i mbailte agus sráidbhailte.

2.2 AN PRÓISEAS COMHAIRLIÚCHÁIN

Mar chuid den phróiseas comhairliúcháin a éilítear faoin Acht um Thruailliú ó Bhruscar, 1997, arna leasú, cuirfear an próiseas comhairliúcháin seo a leanas i gcrích agus an Plean Bainistíochta Bruscair seo á ullmhú:

Fógrófar fógra poiblí faoin Dréachtplean athbhreithnithe um Bainistiú Bruscair 2023 - 2026 sna meáin áitiúla. Cuirfear fáilte roimh ionchuir ón bpobal agus is féidir iad a chur isteach trínár n-ardán comhairliúcháin <https://mypoint.limerick.ie/>

Cuirfear cóip den Phlean Bainistíochta Bruscair 2023 - 2026 ar fáil ar <https://www.limerick.ie/>

3.0 Cad is Bruscar ann?

Is é an sainmhíniú ar bhruscar atá san Acht um Thruailliú ó Bhruscar, 1997 (arna leasú) ná:

“substaint nó rud, cibé acu atá nó nach bhfuil sé beartaithe mar shubstaint nó rud, nuair a thaisctear í in áit seachas gabhdán bruscair nó áit eile atá ainmnithe go dleathach lena chaitheamh ann, go bhfuil nó gur dócha go dtiocfaidh sí chun bheith mímhaiseach, díobhálach, masmasach nó míshláintíoch, cibé acu ann féin nó le haon substaint nó rud eile den sórt sin, agus beag beann ar a méid nó a toirt nó ar an méid a fágadh.”

Áirítear leis an sainmhíniú seo bruscar ócáideach ó pháipéir, butaí toitíní, galtoitíní nó guma coganta, salú ag madraí, fógraíocht, graifítí agus dramhaíl a eascraíonn as boscaí bruscair a bhainistítear/a choinnítear go dona.

Is cion é caitheamh bruscair agus dumpáil go poiblí, nó in aon áit atá infheicthe ó áit phoiblí.

Cruthaíonn tú bruscar in áit phoiblí

Cuireann tú do dhramhaíl tí i láthair lena bailiú ar bhealach a chruthaíonn bruscar

Ní ghlanann suas i ndiaidh do mhadra i gceantair phoiblí

Dóinn tú aon ábhar ar do thailte lena n-áirítear dramhaíl tí, scotháin fáil, craobhacha crann

Cuireann tú fógraí nó fógraí neamhúdaraith ar struchtúir ar nós cuailí, crainn, etc. atá infheicthe ó áit phoiblí

**TÁ TÚ AG
BRISEADH AN
DLÍ NUAIR:**

A scaoiltear bruscar as feithicil ar leat í, atá ar cíos agat nó á tiomáint agat

A chuireann tú fógraí fógraíochta nó fógraí ar fheithicil

A theipeann ort talamh atá infheicthe ó áit phoiblí ar leat é nó a bhfuil tú ag cur faoi ann a choinneáil saor ó bhruscar

A theipeann ort bearta a dhéanamh chun giniúint bruscair a chosc agus scipe bruscair agat nó ar cíos agat

A chuireann tú dramhaíl tí isteach i mbosca bruscair sráide

3.1 FOIREANN BRUSCAIR LUIMNIGH

Tá cúigear Oifigeach / Cigirí Rialaithe Comhshaoil ar an bhFoireann Dramhaíola agus Bruscair Tí a fhaigheann tacaíocht ó aonad riaracháin. Is é cuspóir na foirne ná;

- Gach beart praiticiúil a dhéanamh chun bruscar a chosc, a rialú agus a dhiúscairt i gceart
- An dlí a fhorfheidhmiú agus na pionóis agus na smachtbhannaí dlíthiúla riachtanacha a chur i bhfeidhm faoi na hAchtanna um Bainistiú Bruscair agus Dramhaíola
- Oibriú i gcomhar leis an Oifigeach Feasachta Comhshaoil chun feasacht ar thruailliú bruscair agus a éifeacht ar an gcomhshaoil a chur chun cinn
- Oibriú i gcomhar leis an Oifigeach Feasachta Comhshaoil chun rannpháirtíocht ón bpobal agus ó ghnólachtaí an chontae a spreagadh chun truailliú bruscair a chosc agus a shárú

Mar chuid dá hoibríochtaí laethúla, déanann an Fhoireann Dramhaíola agus Bruscair Tí suirbhéanna bainistíochta dramhaíola tí agus tráchtála chun socruithe bailithe bruscair aonad tí, gnólachtaí agus eagraíochtaí eile a chinneadh. Leanfar den obair sin i gcomhar le gníomhaíocht forfheidhmithe iomchuí i gcásanna neamhchomhlíonta. In 2022, cuireadh 1395 suirbhé ar líonta tí i gcrích chun seiceáil a dhéanamh ar sheirbhísí gníomhacha bailithe araidí.

Chomh maith leis an bhFoireann Forfheidhmithe, tá údarás ag roinnt ball foirne eile sa Rannóg Comhshaoil fíneálacha agus fógraí bruscair a eisiúint faoi na hAchtanna Bruscair agus na hAchtanna um Bainistiú Dramhaíola.

3.2 BRUSCAR AGUS AN POBAL

Tá dualgas ar gach duine i Luimneach fáil réidh le dramhaíl agus bruscar ar an mbealach iomchuí, lena n-áirítear an pobal i gcoitinne agus gnólachtaí

Oibleagáidí an Phobail

Tá dualgas ar aon úinéir nó áititheoir réadmhaoin, réadmhaoin is féidir a fheiceáil ó áit phoiblí a choinneáil saor ó bhruscar.

Ní mór don phobal a chinntiú go ndéantar ábhar dramhaíola a dhiúscairt i ngabhdán dramhaíola nó i mbosca bruscair dramhaíola, nó i saoráid dramhaíola údaráithe.

Beidh úinéirí madraí freagrach as faecas madraí a bhaint ó áit phoiblí agus a chinntiú go ndéantar é a dhiúscairt i gceart.

Ní mór don phobal a chinntiú nach dtugann siad ach dramhaíl tí, lena n-áirítear ábhair in-athchúrsáilte, do bhailitheoirí ceadúnaithe a bhfuil na húdaráithe riachtanacha acu chun dramhaíl den sórt sin a bhailiú.

Oibleagáidí Gnólachtaí

An ceantar thart orthu agus suas le 100m den áitreabh a choinneáil saor ó bhruscar.

Aon talamh príobháideach atá le feiceáil ó áit phoiblí a choinneáil saor ó bhruscar.

Tá freagrachtaí breise ar dhaoine ar leo ionaid soghluaiste, a oibríonn nó atá i gceannas orthu agus orthu siúd a eagraíonn mórimeachtaí.

A chinntiú nach socraítear fógráin neamhúdaráithe ná fógraí poiblí in áiteanna poiblí.

A chinntiú nach gcruthaítear bruscar mar thoradh ar iompar ábhair agus go n-iompraítear an t-ábhar go slán sábháilte ar bhealach nach bhfuil bruscar mar thoradh air.

Is cion é mainneachtain daoine nó gnólachtaí a n-oibleagáidí faoi na hAchtanna Bruscair agus Dramhaíola a chomhlíonadh agus gearrfar pionóis mar thoradh air

3.3 Salachar Madraí

Tá a fhios ag úinéirí madraí i ngach áit go gcaithfidh siad salachar a gcuid madraí a thógáil. Cé go bhfuil formhór mór na n-úinéirí madraí freagrach agus go nglanann siad suas glanta suas i ndiaidh a gcuid peataí, is fadhb iad i gcónaí i gCathair agus i gContae Luimnigh cásanna salú ag madraí ar shráideanna agus i spásanna glasa. Tá salachar madraí díobhálach do shláinte daoine agus tá sé thar a bheith contúirteach do leanaí. Molann an Chomhairle do gach úinéir madra i Luimneach machnamh a dhéanamh ar do phobal agus Glanadh Suas i ndiaidh do Mhadra i gCónaí chun salachar, boladh agus galar a chosc.

Ní mór d'úinéirí Madraí freagracha salachair a bpeataí a bhaint ar shiúl ó áiteanna poiblí agus fáil réidh leis ar bhealach iomchuí.

Is cion é gan glanadh suas i ndiaidh do mhadra agus d'fhéadfadh fíneáil ar an láthair
€150 a bheith mar thoradh air, le pionós uasta €4,000.

Mír 4 –Athbhreithniú ar an bPlean Bainistíochta Bruscair

4.1 RÉAMHRÁ

Le linn shaolré an Phlean Bainistíochta Bruscair a bhí ann roimhe seo, chaith an Chomhairle mórán acmhainní agus chuir sí dua nach beag uirthi féin ar a feachtais feasachta, ar ghlanadh sráide, ar chosc, ar fhorfheidhmiú agus ar rialú bruscair. I gcaitheamh na gceithre bliana, chaith an Chomhairle €24,778,560 ar chosc agus ar rialú bruscair. Caiteachas ar Bhruscar a Chosc agus a Rialú.

Caiteachas ar Bhruscar a Chosc agus a Rialú	2019	2020	2021	2022
Glanadh Sráide/Bóithre	4,900,814	5,224,704	5,632,931	5,220,689
Bainistiú Bruscair,	992,060	892.763	844,910	1,069,689
Iomlán	5,892,874	6,117,467	6,477,841	6,290,378

4.1 AN CÓRAS NÁISIÚNTA MONATÓIREACHTA AR THRUAILLIÚ Ó BHRUSCAR (CNMTB)

Is córas é CNMTB chun monatóireacht a dhéanamh ar mhéid, déine agus cúiseanna truailithe ó bhruscar. Riarann Tobin Consulting Engineers, thar ceann na Roinne Comhshaoil, Aeráide agus Cumarsáide an córas. Cuireann Údaráis Áitiúla sonraí isteach sa chóras náisiúnta tar éis suirbhéanna rialta.

Ligeann na sonraí a tháirgeann suirbhéanna CNMTB d'údaráis áitiúla tomhas a dhéanamh ar;

- mhéid agus ar dhéine an truailithe ó bhruscar i ngach limistéar údaráis áitiúil
- na suíomhanna, ar na cineálacha, ar na foinsí is dóichí agus ar na cúiseanna a bhaineann le truailliú ó bhruscar
- na hathruithe ar leibhéil bruscair ó shuíomh go suíomh le himeacht ama
- tionchar na mbeart nua in aghaidh bruscair

Faoi CNMTB tomhaistear méid agus déine an truaillithe ó bhruscar trí úsáid a bhaint as innéacs truaillithe ag bruscar bruscair (ITB), ar scála 1 go 5 é mar a thuairiscítear thíos:

Rátáil Scála ITB	Cur síos
1	Neamhthruaillithe nó saor ó bhruscar
2	Beagán truaillithe ag bruscar
3	Measartha truaillithe ag bruscar
4	Truaillithe ag Bruscar go mór
5	Truaillithe ag Bruscar go mórmhór

Tábla 1.2 – Cur Síos ar Rátálacha an Innéacs um Thruailliú ó Bhruscar

Léiríonn anailís ar thorthaí an tsuirbhé do 2019 go 2022 do chomhdhéanamh an bhruscair an méid seo a leanas:

Cineál Bruscair	2019%	2020%	2021%	2022 %
Bruscar a Bhaineann le Toitíní	64	48.8	42.4	51.4
Míreanna Pacáistithe	9.7	23.6	24.8	19.6
Bruscar a Bhaineann le Bia	12	8.6	12.7	8.8
Bruscar a bhaineann le Milseáin	8.4	9.6	10.1	12.1
Ábhar déanta as Páipéar	4.2	6.0	4.9	6.0
Ábhar Bruscair Díobhálach	0.4	0.9	2.1	0.7
Ilghnéitheach	0.6	1.2	2.0	1.0
Ábhar Plaisteach (neamhphacáistiú)	0.7	1.1	0.4	.6
Míreanna Móra Bruscair	0	0	0.6	0

Tábla 1.3 – Comhdhéanamh bruscair CNMTB i Luimneach 2019, 2020, 2021 agus 2022

Tabhair faoi deara: Déantar luachanna céatadáin aonair a léirítear i bhfigiúirí ar fud an doiciméid seo a shlánú agus, dá bhrí sin, ní fhéadfaidh siad 100% san iomlán a shlánú

Dealraíonn sé gurb é tionchar phaindéim Covid 19 atá freagrach as cuid den athrú sna céatadáin do 2019 agus 2021, ach tríd is tríd, is mar an gcéanna atá na treochtaí.

Léiríonn torthaí an chórais, in ainneoin laghdú ar an gcéatadán, gurb é an bruscar a bhaineann le toitíní an bruscar is mó de réir cineáil i gCathair agus i gContae Luimnigh. Is iad na hearraí pacáistithe, ar tháinig méadú suntasach ar a gcion idir 2019 agus 2021, an dara cineál is coitianta in 2022, agus is é bruscar a bhaineann le bia agus bruscar a bhaineann le milseáin chomh leis na cinn eile na ceithre chineál is airde. Ba chóir a thabhairt faoi deara gur tháinig méadú suntasach ar chion an bhruscair a bhaineann le bia in 2019 ach gur tháinig laghdú air in 2022.

Nuair a chuirtear i gcomparáid iad le ceantair eile de chuid na comhairle cathrach, tá leibhéil Luimnigh maidir le bruscar a bhaineann le toitíní, bruscar a bhaineann le bia agus bruscar a bhaineann le milseáin níos ísle, ach tá leibhéal an bhruscair a bhaineann le hearraí pacáistithe níos airde.

An tInnéacs um Thruailliú ó Bhruscar 2020 go 2022

Rátáil Scála ITB	Cur síos	2020%	2021%	2022
1	Neamhthruaillithe nó saor ó bhruscar	2.4	2.0	2.0
2	Beagán truaillithe ag bruscar	64.9	69.4	80.7
3	Measartha truaillithe ag bruscar	30.7	26.6	15.7
4	Truaillithe ag Bruscar go mór	2	0.8	1.7
5	Truaillithe ag Bruscar go mórmhór	0	1.2	0

Tábla 1.4 – Torthaí Innéacs um Thruailliú ó Bhruscar CNMTB do Luimneach 2020, 2021 agus 2022.

Léiríonn comparáid idir na torthaí do 2020 go 2022 méadú ar chion na limistéar atá beagán truaillithe ag bruscar, agus laghdú dá bharr sin ar na limistéir a mheastar a bheith measartha truaillithe ag bruscar agus truaillithe ag bruscar go mórmhór.

I gcomparáid le cathracha eile, ní fheidhmíonn Luimneach chomh fabhrach céanna faoi ITB 1 agus ITB 2, ach níos fabhraí faoi ITB 3, ITB 4 agus ITB 5.

Cúiseanna le Truailliú Bruscair – 2019 - 2022

Fachtóir Cúisíoch (Na Deich gCúis is Airde)	2019%	2020%	2021%	2022%
Coisithe ag dul thar bráid	28	32.3	29.8	36.7
Tiománaithe ag dul thar bráid	21.6	20.6	20.5	23.4
Ionaid Díola	11.2	10.2	11.8	9.9
Ionaid Choinne	11.6	7.4	7.1	8.1
Ionad Mearbhia	8.2	8.2	8.2	4.7
Scoileanna/Páistí Scoile	5.4	6.7	6.2	3.4
Stad Bus	1.2	1.1	1	1.6
Áiteanna Fóillíochta/Siamsaíochta	9	9.2	10.1	8.1
ATM Bainc	1.4	2.4	2.3	1.6
Diúscairt Mhídhleathach/Dumpáil	0.4	0.3	0.8	.4

Tábla 1.5 – Fachtóirí Cúisíocha CNMTB maidir le Bruscar – Luimneach 2019 - 2022

Ba iad coisithe a bhí ag dul thar bráid agus tiománaithe a bhí ag dul thar bráid na príomhchúiseanna a bhain le bruscar i Luimneach le méadú suntasach in 2022, agus gineadh 60.1% den bhruscar le chéile ag na cohóirt seo. Gineann ionaid mhiondíola, ionaid mearbhia agus áiteanna coinne 22.7% de thruailliú bruscair le chéile.

I gcomparáid le cathracha eile na hÉireann, éiríonn níos fearr le Luimneach ó thaobh bruscair de bharr coisithe a bheith ag dul thar bráid (5.3% níos lú), ach beagán níos measa i gcás bruscair de bharr tiománaithe a bheith ag dul thar bráid (4.7% níos mó). Tá céatadán an bhruscair i Luimneach de bharr ionaid mhiondíola ag 9.9% agus áiteanna fóillíochta/siamsaíochta 8.1% níos airde i gcomparáid le cathracha eile.

Leanfaidh an Chomhairle d'anailís a dhéanamh ar thorthaí an CNMTB chun bonn eolais a chur faoi ghníomhartha i dtaca le treo beartais agus oibríochta maidir le truailliú bruscair agus tionscnaimh in aghaidh bruscair le linn an Phlean Bainistíochta Bruscair seo. Le haghaidh tuilleadh eolais ar thorthaí CNMTB féach Aguisín 2 thíos.

4.2 EARNÁIL GHNÓ NA HÉIREANN IN AGHAIDH BRUSCAIR (EGÉAB)

Is comhghuaillíocht cuideachtaí é EGÉAB a oibríonn le chéile chun timpeallachtaí gnó glan saor ó bhruscar a chur chun cinn inár mbailte agus inár gcathracha. Déanann An Taisce, thar ceann EGÉAB, suirbhéanna bruscair i gcathracha agus i mbailte móra na hÉireann i gcoinne noirm Bhruscair na hEorpa.

Leagtar amach i dTábla 4.2 thíos torthaí EGÉAB do Luimneach thar thréimhse an Phlean Bhruscair dheireanaigh.

Limistéar	2019	2020	2021	2022	2023
Lár Chathair Luimnigh	Glan go hEorpach	Go Measartha Truailithe ag Bruscar	Truailithe ag Bruscar	Truailithe ag Bruscar	Truailithe ag Bruscar
Cathair Luimnigh Theas (An Ghallmhóin)	Truailithe ag Bruscar	Truailithe ag Bruscar	Truailithe ag Bruscar	Truailithe go Mórmhór ag Bruscar	Truailithe ag Bruscar

Tábla 2.0 – Torthaí EGÉAB 2019 – 2023

Léirigh tuarascáil dheireadh na bliana 2023 ó Ghnólachtaí Éireannacha in Aghaidh Bruscair gur tháinig laghdú mór ar na rátálacha do Lár Chathair Luimnigh agus do Chathair Luimnigh Theas (An Ghallmhóin), ag aistriú ó Thruailithe go Measartha ag Bruscar go Truailithe ag Bruscar. B’údar díomá an rátáil sin nuair a chuirtear san áireamh tiomantas agus leithdháileadh tiomnaithe acmhainní na Comhairle chun an chathair agus a timpeallacht a fheabhsú agus a chaomhnú. Cé gur chomhlíon codanna suntasacha de lár na cathrach caighdeáin ghlaineachta de réir Noirm na hEorpa agus gur sonraíodh sa tuarascáil forbairtí dearfacha i gceantair ar nós Plás Stáisiún Cholbaird agus Sráid Chaitríona, ainmníodh roinnt áiteanna mar Thruailithe ag Bruscar nó Truailithe go Mórmhór ag Bruscar. Bhí sé le sonrú gur réadmhaoin phríobháideach den chuid is mó atá sna ceantair ar tugadh Truailithe ag Bruscar nó Truailithe go Mórmhór ag Bruscar orthu, cuid acu i riocht dearóilithe, agus léiríodh inní bhreise faoi bhainc fág anseo agus lánaí áirithe i lár na cathrach. Tar éis thuarascáil EGÉAB do 2023, cuirfidh an Chomhairle lena cuid iarrachtaí cur chuige réamhghníomhach a ghlacadh chun glaineacht na cathrach a ardú i gcomhar le gnólachtaí agus cónaitheoirí na cathrach. Is éard a bheidh i gceist leis an gcur chuige seo ná iarracht dhírithé ar bhearta forfheidhmiúcháin, tionscnaimh chuimsitheacha ghlantacháin, agus aghaidh a thabhairt ar shainfhadhbanna dearóilithe chun conair dhearfach a chinntiú do cháilíocht chomhshaoil na cathrach.

4.3 OIDEACHAS AGUS FEASACHT

Cuimsíonn gníomhaíochtaí feasachta agus cur chun cinn poiblí bruscair Chomhairle Cathrach agus Contae Luimnigh raon tionscnamh oideachais, feasachta agus pobail lena n-áirítear Foireann Ghlantacháin Luimnigh, Luimneach ag Dul don Ór agus Clár na Scoileanna Glasa. Craoltar fógraíocht raidió áitiúil ar nós 'Fear na Veain', 'Aon Mhála, Aon Bhosca Bruscair' agus feachtas ginearálta in aghaidh bruscair go rialta. Cuimsíonn an clár oideachais agus feasachta raon tionscnamh eile scoileanna agus feachtais ar na meáin shóisialta ar nós 'Tascfhórsa an Bhruscair Ghuma', 'Picker Pals' agus soláthar ábhar le haghaidh tógáil bruscair agus glantacháin cheantair an phobail.

Cuireann an clár Feasachta Comhshaoil go mór le feasacht mhéadaithe ar an leibhéal áitiúil ar roinnt de Spriocanna Inbhuanaithe na Náisiún Aontaithe lena n-áirítear;

- (SFI11) Cathracha agus Pobail Inbhuanaithe - Spreagann sé idéil chaomhnóir an chomhshaoil atá riachtanach do chathracha, bailte, sráidbhailte agus pobail inbhuanaithe ar fud chathair agus chontae Luimnigh.
- (SFI 12) Tomhaltas agus Táirgeadh Freagrach - Cuireann sé chun cinn an smaoineamh ar a bheith freagrach as an méid a cheannaíonn tú agus as an mbruscar/dramhaíl a ghintear uaidh.
- (SFI 13) Gníomh faoi ghníomhú ar son na haeráide is ea Gníomhú ar son na hAeráide, -Dramhaíl agus bruscar a bhainistiú go héifeachtach.
- (SFI 15) Saol ar Thalamh, - Aire a thabhairt dár saol ar thalamh - bainistiú thionchar an bhruscair agus na dramhaíola.

4.3.1 FOIREANN GHLANTACHÁIN LUIMNIGH

Is tionscnamh í Foireann Ghlantacháin Luimnigh a fhaigheann tacaíocht ó Chomhairle Cathrach agus Contae Luimnigh le hurraíocht ó Chiste Carthanachta JP McManus. Maidir leis an gComhairle, is comhoibriú uathúil é TLC idir pobail, gníomhaireachtaí poiblí agus comhpháirtithe príobháideacha. Is tionscnamh é ar fud an chontae a spreagann pobail le teacht le chéile ar Aoine an Chéasta agus a gcuid ama a thabhairt go deonach chun crot agus críoch a chur ar a gceantair áitiúla. Bailíonn páirtithe leasmhara ó phobail agus ó scoileanna ar fud an chontae chomh maith le Ciste Carthanachta McManus agus foireann Mr. Binman le chéile ar Aoine an Chéasta gach bliain chun Luimneach a ghlanadh. Cuireann TLC spriocanna comhshaoil inbhuanaithe agus foghlaim ar feadh an tsaoil chun cinn maidir leis an gcomhshaol, go háirithe i scoileanna.

Tá os cionn 420 tonna bruscair bailithe ó na sráideanna ag oibrithe deonacha a bhailigh comhpháirtí na hócáide, Mr. Binman, ó bunaíodh é in 2015 – arb ionann é agus os cionn 17,500 bosca bruscair rothaí tí.

Go dtí seo tá na figiúirí rannpháirtíochta foriomlána gar don mharc 122,000 agus áirítear leo oibrithe deonacha ó gach cineál saoil ó scoileanna, coláistí, gach cineál clubanna spóirt, grúpaí pobail, grúpaí cónaithe, gnólachtaí, carthanachtaí, tithe altranaís agus aghaidheanna áitiúla aitheanta. I measc na gcomhpháirtithe oifigiúla sna meáin tá Limerick Leader, Limerick Post, Live 95, I Love Limerick agus ELive.

In 2020 níor tharla imeacht fisiciúil TLC mar gheall ar shrianta Covid 19. In 2021, in ainneoin shrianta Covid 19, chinn Grúpa Stiúrtha TLC dul ar aghaidh le TLC6 ar an líne lipéid 'Éagsúil Ach Indéanta'. Ba é an cuspóir a bhí taobh thiar de TLC6 ná go ndéanadh gach duine cúpla uair an chloig ar Aoine an Chéasta chun cabhrú le slacht a chur ar a dtithe. Ar an gcéad dul síos, bhí sábháilteacht an phobail mar chuid lárnach den teachtaireacht ón tús mar gheall ar shrianta COVID-19.

Iarradh ar rannpháirtithe glanadh laistigh dá dteorainneacha tí mar léiriú mórtais i d'áit dhúchais, i do chomharsanacht agus i Luimneach. Rinne saoránaigh agus pobail raon gníomhartha ar nós slacht a chur ar do ghairdín, fuinneoga a ghlanadh nó geataí a phéinteáil. Fuarthas os cionn 8,000 clárúchán, lena n-áirítear os cionn 2,600 páiste ó bhunscoileanna.

In 2022, bhí TLC faoi lánseol arís nuair a ghlac ar a laghad 21,000 oibrí deonach páirt in TLC scaipthe ar fud 596 grúpa pobail ó gach cearn de Chathair agus Contae Luimnigh Aoine an Chéasta.

4.3.2 LUIMNEACH AG DUL DON ÓR

Tá sé mar aidhm ag Comórtas Luimneach ag Dul don Ór (LG4G) áit níos glaine agus níos gile a dhéanamh de Luimneach chun oibriú agus cónaí ann agus chun cuairt a thabhairt air.

Faigheann Deontas agus Comórtas LG4G tacaíocht agus urraíocht ó Fhondúireacht Charthanachta JP Mc Manus, agus déanann Comhairle Cathrach agus Contae Luimnigh é a eagrú agus a riar. Tá an comórtas oscailte do ghrúpaí áitiúla a dhéanann obair chomhshaoil lena n-áirítear Cumainn Chónaitheoirí, Grúpaí Gníomhaíochta, Grúpaí Bailte Slachtmhara, Cumainn Phobail agus grúpaí deonacha eile.

Ainmníodh Bailte Slachtmhara Ard Pádraig mar bhuaiteoirí foriomlána chomórtas Luimneach ag Dul don Ór in 2019. Tar éis sosa mar gheall ar shrianta paidéime in 2020/21, fógraíodh Bailte Slachtmhara Áth Dara mar bhuaiteoirí in 2022 a fuair €10,000 in airgead duaise

4.3.3 BAILTE SLACHTMHARA

Tá grúpaí Bailte Slachtmhara Luimnigh comhdhéanta d'oibrithe deonacha tiomanta agus sibhialta a ghlacann le raon pleanála agus gníomhartha inbhuanaithe agus comhshaoil lena gceantar agus thar a gceann. Tacaíonn Comhairle Cathrach agus Contae Luimnigh le grúpaí Bailte Slachtmhara ar na bealaí seo a leanas:

- Seimineár Bliantúil na mBailte Slachtmhara
- Ceardlanna Comhshaoil
- Comhairle agus Tionscnaimh maidir le Dramhaíl a Chosc, a Athúsáid agus a Athchúrsáil
- Comhairle agus Tionscnaimh maidir le Bruscar a Chosc
- Comhairle maidir le Tírdhreachú
- Comhairle faoin mBithéagsúlacht
- Feachtais, Deontais agus Comórtais lena n-áirítear:
 - Luimneach Ag Dul don Ór
 - Ciste Gníomhaíochta Comhshaoil Pobail
 - Clár Feabhsúcháin Pobail
 - Deontais Cothabhála Spásanna Oscailte d'Fhorbairtí Tithíochta

Féachann Seimineár bliantúil na mBailte Slachtmhara, arna óstáil ag an gComhairle, le tacaíocht a thabhairt do phobail sa chomórtas agus le rannpháirtíocht an phobail i bhfeabhsú na timpeallachta áitiúla a chur chun cinn agus sin a thacú. Tá leathanach gréasáin na mBailte Slachtmhara á óstáil freisin ar Limerick.ie

Cuirtear rannpháirtíocht fheabhsaithe an phobail i gcothabháil a gceantair ar fáil trí obair chrua, fuinneamh an phobail agus tionscnaíocht ó ghrúpaí pobail, choistí bailte slachtmhara, chumainn áitritheoirí agus ó ghnólachtaí áitiúla.

Tagann an tiomantas pobail seo chun tosaigh i réimsí ar nós Feachtas TLC, Glantachán Náisiúnta an Earraigh agus Deontas agus Comórtas Feabhsúcháin Timpeallachta Luimneach ag Dul don Ór. Ghlac caoga pobal as gach cearn de Luimneach páirt i mBailte Slachtmhara Náisiúnta 2021/22. Mar gheall ar shrianta Covid níor reáchtáladh an Comórtas Náisiúnta in 2020.

TÁBLA NA MBUAITEOIRÍ BONN

Grúpa na mBailte Slachtmhara	Bonn 2021		Bonn 2022	
Áth Dara	Airgead	1ú sa chontae	Ór	1ú sa chontae
Ard Pádraig	Cré-umha	2ú sa chontae	Cré-umha	3ú sa chontae
Caisleán Uí Chonaill	Cré-umha		Cré-umha	
An Gallbhaile	Cré-umha	3ú sa chontae	Cré-umha	2ú sa chontae
An Caisleán Nua	Cré-umha		Cré-umha	
Cathair Luimnigh	Cré-umha		Cré-umha	
Úlla		Gradam Dianiarachta		
An Gleann Rua				Gradam Dianiarachta

4.3.4 SCOILEANNA GLASA

Gníomh fadtéarmach uile-scoile a chur chun cinn don chomhshaoil, is clár faoi stiúir daltaí é Scoileanna Glasa le rannpháirtíocht ón bpobal i gcoitinne. Tá an clár á fheidhmiú ag Aonad Oideachais Comhshaoil an Taisce agus á chomhordú go háitiúil ag Comhairle Cathrach agus Contae Luimnigh.

Oibrítear Scoileanna Glasa i gcomhpháirtíocht le hÚdaráis Áitiúla agus faigheann siad tacaíocht ón Roinn Comhshaoil, Aeráide agus Cumarsáide agus ón Roinn Oideachais i measc nithe eile. Meallann ceardlanna bliantúla oiliúna do mhúinteoirí ar líne suas le seasca múinteoir ó scoileanna ar fud Luimnigh a ghlacann páirt gach bliain. Freastalaíonn na múinteoirí ar réimse ceardlann thar réimse Téamaí Comhshaoil lena n-áirítear: Bruscar agus Dramhaíl, Fuinneamh, Uisce, Bithéagsúlacht, Saoránacht Dhomhanda agus Bruscar Muirí. Is príomhthéama de chlár na Scoileanna Glasa é Bruscar agus Dramhaíl. Is túsphointe tábhachtach é an téama do leanaí chun tuiscint a fháil ar na tosca a chuireann le bruscar agus chun bród agus freagracht phearsanta a spreagadh chun dul i ngleic le dhá shaincheist infheicthe i scoileanna agus i bpobail.

CÁS-STADÉAR

Tá Scoil Náisiúnta Theampall an Ghleanntáin suite in Iarthar Chontae Luimnigh. Tá thart ar cheathrar Múinteoirí agus nócha a trí daltaí sa scoil. Tar éis clár ollmhór oibre ón bhfoireann agus ó na daltaí, bhain an scoil a gcéad bhrat glas amach do Bhruscar agus Dramhaíl i mí Bealtaine 2022. Bhunaigh siad coiste ar a raibh daltaí ón Naíonáin suas go rang a Sé a thagann le chéile gach coicís chun an dul chun cinn a phlé agus a athbhreithniú. D'aithin an coiste na príomhchineálacha bruscair agus dramhaíola a tháirgeann an scoil agus rinne athbhreithniú comhshaoil ar an scoil agus aithníodh gníomhartha chun dul i ngleic le bruscar lena n-áirítear;

- Cruthaigh póstaí bruscair – cad a théann isteach i ngach bosca bruscair
- Laghdaigh úsáid páipéir gach ball foirne
- Aistrigh chuig R-nuachtlitreacha
- Boird ghníomhacha freagartha a úsáid i ngach seomra ranga chun an méid leathanach páipéir/cóipeála atá á n-úsáid a laghdú
- Intreoir ar Microsoft Teams: (foghlaim ar líne Aidhm chun méid na fótachóipeála a laghdú)
- Suirbhé ar Bhruscar agus Dramhaíl sa rang
- Déan teagmháil le grúpa áitiúil na mBailte Slachtmhara
- Monatóireacht agus anailís a dhéanamh ar bhoscaí bruscair seomra ranga, seomra foirne agus na scoile
- Comórtais Póstaí, tionscadail, Clár fíona coirc
- Dramh-ealaín – le hábhair in-athchúrsáilte don ealaín (e.g. cairtchlár, ubhchartáin, cumhdach bolgóideach, rollaí páipéar leithris etc.)
- Lá Saor ó Dhramhaíl
- Tógáil bruscair (páirc scoile – suíomhanna a mbeadh go leor bruscair á chaitheamh)

Buaileann Coiste Scoileanna Glasa Theampall an Ghleanntáin le chéile go fóill agus déanann sé monatóireacht ar chur i bhfeidhm a bplean gníomhaíochta agus thug an scoil ar fad Cód Glas isteach a leanann baill foirne agus daltaí chun an scoil a choinneáil Saor ó Bhruscar.

4.3.5 PICKER PALS

Le linn an Phlean Bainistíochta Bruscair roimhe seo, ghlac páistí bunscoile i gcathair agus i gcontae Luimnigh seasamh in aghaidh bruscair ina gceantair áitiúla trí chlár uathúil bailithe bruscair scoilbhunaithe darb ainm Picker Pals. Cothaíonn an clár, atá á reáchtáil ag an eagraíocht chomhshaoil, neamhrialtasach VOICE (Guth Imní na hÉireann don Chomhshaoil), smaointe chun aire a thabhairt don chomhshaoil agus tugann sé "Mála Bainteora" do pháistí ina bhfuil gach rud a theastaíonn ó pháiste le dul ag bailiú bruscair.

Tá daichead a seacht Bunscoil i Luimneach páirteach i Picker Pals; tionscnamh chun cabhrú le daoine óga agus a dteaghlach foghlaim faoin tábhacht a bhaineann le bruscar a bhainistiú i gceart – Daltaí ó Scoil Náisiúnta Thobar Phádraig le Méara Chathair agus Chontae Luimnigh ag an am, an Comhairleoir Daniel Butler.

Tógann na páistí é ina seal chun an pacáiste a thabhairt abhaile agus chun eachtra bailithe bruscair a stiúradh ina gceantar áitiúil. Nuair a fhilleann siad ar scoil, roinneann siad a gcuid éachtaí lena gcomhscoláirí agus lena múinteoirí. Tá leabhair scéalta spraiúla ann faoi charachtair Picker Pals, amhrán agus go leor gníomhaíochtaí iontacha foghlama sa seomra ranga do na páistí agus iad ina gcomhshaoil óga. Tá cainéal teilifíse Picker Pals ann fiú a sheachadtar saor in aisce go díreach chuig na ranganna ar an gclár.

Rinne Comhairle Cathrach agus Contae Luimnigh maoiniú a chur ar fáil do 20 bunscoil ar an gclár in 2022. In éineacht leis na scoileanna atá urraithe ag an Roinn Comhshaoil, Aeráide agus Cumarsáide, agus seo san áireamh is caoga a naoi an líon iomlán seomraí ranga de chuid Picker Pals Luimnigh.

4.3.6 SALACHAR MADRAÍ

Le linn shaolré an Phlean Bainistíochta Bruscair roimhe seo, lean Comhairle Cathrach agus Contae Luimnigh ag obair ar fheasacht a ardú le húinéirí madraí faoin bhfreagracht atá orthu glanadh suas i ndiaidh a gcuid peataí. In 2021, chomhoibrigh an Chomhairle ar fheachtas meán sóisialta chun dul i ngleic le salachar madraí le Comhairlí Contae an Chláir, Chorcaí agus Thiobraid Árann. Leanann an feachtas seo ar na meáin shóisialta ag ardú feasachta i measc úinéirí madraí faoin tábhacht a bhaineann le freagracht phearsanta a ghlacadh agus glanadh suas i ndiaidh a madra.

4.3.7 BRUSCAR GUMA

Is tionscnamh náisiúnta comhshaoil é Tascfhórsa an Bhruscair Ghuma (TBG) a bunaíodh chun feachtas feasachta a fhorbairt agus a chur i bhfeidhm chun bruscar guma coganta a laghdú ar an mbealach is inbhuanaithe. Tá sé de chúram ar an TBG plean gníomhaíochta a fhorbairt agus a chur i bhfeidhm chun dul i ngleic le bruscar guma coganta trí thionchar a imirt ar iompar diúscair, rud ar bunchúis na faidhbe é – trí spreagadh a thabhairt don phobal le fáil réidh lena nguma go freagrach i mbosca bruscair. Forbraíodh an feachtas TBG chun sraith tionscnamh comhtháite a ionchorprú, lena n-áirítear bearta oideachais agus múscaillte feasachta chun a chinntiú go mbeidh an fhíneáil €150 níos feiceálaí do bhruscar agus chun a mheabhru do dhaoine gur bruscar i ndáiríre é guma coganta a dhiúscairt go mícheart. Seolann Méara Chathair agus Chontae Luimnigh feachtas oideachais maidir le bruscar guma coganta Thascfhórsa an Bhruscair Ghuma Coganta go hoifigiúil i gCathair Luimnigh gach bliain.

4.3.8 FEACHTAS I LOVE LIMERICK

Feachtas grinn in aghaidh bruscair seolta ag I Love Limerick agus Richard Lynch. Sa tsraith scannán sé chlár a bhfuil Shannon Banks air bíonn ról ag Richard Lynch, 57 bliain d'aois, mar charachtar an teidil, Shannon, oibrí deonach Bhailte Slachtmhara Luimnigh, a bhfuil teanga ghéar agus grá mór aige do Luimneach. Thacaigh Comhairle Cathrach agus Contae Luimnigh leis an bhfeachtas grinn seo ar na meáin shóisialta.

4.4 OIBRÍOCHTAÍ GLANTACHÁIN

Cuireann an tAonad Glantacháin seirbhís leathan glantacháin sráide ar fáil sa chathair. Cuireann oifigí an cheantair seirbhís scuabtha sráide agus folmhú boscaí bruscair ar fáil i mbailte an Chontae lena n-áirítear Cill Mocheallóg, Ráth Caola agus An Caisleán Nua Thiar.

Cuimsíonn glanadh sráide freisin rialú fiailí, baint graifítí, baint guma coganta, glanadh troscáin sráide seasta agus cabhrú le monatóireacht a dhéanamh ar dhumpáil mhídhleathach.

D'oibrigh an fhoireann ghlantacháin go dian dícheallach le linn thréimhse na paindéime Covid, rud a chinntigh gur coinníodh seirbhísí poiblí le linn thréimhse thar a bheith deacair. Cuireadh maoiniú ar fáil agus cheannaigh, d'ímlonnaigh agus sheirbhísigh an chomhairle 11 bosca buscair rothaí tráchtála uimhir 1100lt feadh na dtrí dhroichead agus an ceantar máguaird le linn na thréimhse seo chun caitheamh aimsire agus bia lasmuigh a éascú

Rinneadh bosca bruscair ballóide trialach a raibh sé mar aidhm aige dul i dteagmháil leis an bpobal chun cabhrú le butaí toitiní a iompórtáil, a shuiteáil agus a sheirbhísiú chun butaí toitiní a laghdú. Chuir Cleansing 80 boscaí bruscair sráide poiblí dlúthaithe gréine Britebin isteach ina raibh daichead a hocht dramhaíl mheasctha agus suiteáladh tríocha dó bosca bruscair athchúrsála agus tá siad á seirbhísiú.

Tá Foireann Glantacháin na Sráideanna ag baint feidhme as glantóir pábhála nua uisce te, agus dhá dhlúthinneall glanta sráide nua de chuid an NTA faoi láthair.

Cuirtear tacaíocht ghlantacháin ar leith ar fáil d'eagraíochtaí chun mórimeachtaí a phleanáil chun aghaidh a thabhairt ar an méid bruscair a ghintear i gceantar in aice na himeachta, d'fhéadfadh glanadh sráide breise agus comhoibriú le heagraíochtaí pobail ar nós na mBailte Slachtmhara a bheith i gceist leis seo.

4.5 TIONSCNAMH IN AGHAIDH DUMPÁLA (TAD)

Tugadh Tionscnamh in Aghaidh Dumpála (TAD) isteach in 2017 chun cur chuige comhoibríoch a spreagadh idir údaráis áitiúla, pobail agus Gníomhaireachtaí Stáit eile chun dul i ngleic le fadhb na dumpála mídhleathaí. Seolann an Roinn Comhshaoil, Aeráide agus Cumarsáide glao bliantúil ar thionscadail tionscnaimh in aghaidh dumpála atá dírithe ar limistéir ina bhfuil dumpáil mhídhleathach leanúnach a thabhairt ar ais chucu féin agus cuirtear maoiniú ar fáil chun faireachas forfheidhmiúcháin a fheabhsú.

In 2022, fuair an Chomhairle maoiniú deontais de €116.399.93, faoin Tionscnamh in Aghaidh Dumpála chun oibreacha glantacháin a dhéanamh ag 28 láithreán agus fálú ag 1 láithreán.

Rinneadh poist shuntasacha ghlantacháin sna réimsí seo a leanas; Sráidbhaile Gheata Eoin; Uí Chuanach; Bóthar Mhílic; Seanbhóthar Chorcaí; Bóthar na hInse; Páirc Uí Dhónalláin; Mainistir na Féile; An Cheapach Mhór; Templegreen; Droichead Brooks; Eastát Radharc na hAbhann; An Drom Tarsna; Garraí Eoin; Mount Earl Áth Dara; Baile Uí Aodha; An Caol/Direen; Bóthar na Grúdan; Ascaill Uí Loingeacháin; An Gleann; Ráth Caola; Toppins Field; Sharwood Estate; Raithean; Gort Scátha; Baile na Neanta; Tuar na Fola/Mainistir na Féile; An Bóthar Nua, Thomondgate; Abbeycourt, St. Mary's Park agus Roches Road, Ráth Caola;

4.6 ATHCHÚRSÁIL, ATHÚSÁID, ATHSHLÁNAIGH

Éascaíonn Comhairle Cathrach agus Contae Luimnigh Athúsáid agus Athchúrsáil réimse leathan ábhar i dtrí chonláiste sa chathair agus sa chontae. Léiríonn an Chomhairle a tiomantas do chosc dramhaíola agus do bhainistiú dramhaíola cuí trí Oifigeach Feasachta Comhshaoil a fhostú chun tionscnaimh a chomhordú go háitiúil. Oibríonn an t-oifigeach seo go dlúth leis an oifig bainistíochta dramhaíola ar fheachtais oideachais agus feasachta, lena n-áirítear:

- rannpháirtíocht in úsáid araidí donn a mhéadú
- tionscadail áitiúla a reáchtáil don Mhí Náisiúnta Athúsáide
- feachtas leathan atá dírithe ar éilliú sa bhosca athchúrsála a laghdú

Feidhmíonn Comhairle Cathrach agus Contae Luimnigh, i gcomhpháirtíocht le Comhairle Contae Thiobraid Árann, Oifig Bainistíochta Dramhaíola Réigiún an Deiscirt, a bhí freagrach as Plean Bainistíochta Dramhaíola Réigiún an Deiscirt a chuir ar fáil. Féachann an plan lenár ndramhaíl a bhainistiú mar acmhainn atá le hathúsáid agus le hathchúrsáil go hinbhuanaithe. Le tacaíocht ón oifig réigiúnach bainistíochta dramhaíola mywaste.ie tá treoir oifigiúil na hÉireann maidir le dramhaíl tí agus tráchtála a bhainistiú. Is féidir le saoránaigh teacht ar an bhfaisnéis go léir a theastaíonn uathu maidir lena gcuid dramhaíola a bhainistiú go freagrach éifeachtúil.

Reáchtálann na hoifigí dramhaíola clár Éicea-Fhiúntas atá deartha chun cabhrú le gnólachtaí agus le heagraíochtaí san earnáil phoiblí feabhas a chur ar a bhfeidhmíocht chomhshaoil.

4.6.1 IONAD CHONLÁISTE CATHARTHA AGUS IONAD FÁG ANSEO

Feidhmíonn Roinn Comhshaoil agus Aeráide Chomhairle Cathrach agus Contae Luimnigh trí ionad athchúrsála ar fud na cathrach agus an chontae. Tógann na háiseanna dramhaíl ghlas le haghaidh múiríniú, dramhaíl leictreach agus leictreonach, roinnt dramhaíola guaisí ó shealbhóirí tí chomh maith le raon mór ábhar eile le hathchúrsáil. Cuirtear earraí atá oiriúnach lena n-athúsáid i leataobh nuair is féidir le húsáideoirí an ionaid leas a bhaint astu.

Ionad Athchúrsála	Uaireanta Oscailte
Ionad Conláiste Cathartha Mhungairit Fón: +353 61 305 720	Dé Máirt - Dé Sathairn @ 10am - 5pm
Ionad Conláiste Cathartha Chill Mocheallóg Fón: +353 63 98836	Dé Máirt agus Dé Sathairn @ 10am - 5pm
Ionad Conláiste Cathartha an Chaisleáin Nua Thiar Fón: +353 69 78610	Céadaoin agus Satharn @ 10am - 5pm

Tábla 4.3 – Uaireanta Oscailte Ionad Conláiste Cathartha

Chun tuilleadh eolais a fháil, lena n-áirítear liosta ábhar a nglactar leo ag na hionaid athchúrsála, tabhair cuairt ar www.limerickrecyclingcentres.ie

Tá 64 láthair bainc buidéal ar fud Chathair agus Chontae Luimnigh. Chun liosta iomlán de shuíomhanna agus d'ábhair a nglactar leo a fháil ón mBanc Fág Anseo, féach Aguisín 1 nó tabhair cuairt ar www.limerick.ie/council/services/environment/waste-agus-recycling/bottle-banks

4.6.2 FODHLÍTHE MAIDIR LE SCARADH, STÓRÁIL AGUS CUR I LÁTHAIR DRAMHAÍOLA 2019

Ghlac Comhairle Cathrach agus Contae Luimnigh le Fodhlíthe um Leithscaradh, Stóráil agus Cur i Láthair Dramhaíola an 28 Eanáir 2019. Rialaíonn na fodhlíthe seo raon saincheistean, lena n-áirítear oibleagáid a chur ar thomhaltóirí páirt a ghlacadh i seirbhís údaráithe bailithe dramhaíola nó cruthúnas doiciméadach a sholáthar maidir leis na modhanna eile a úsáideann siad chun a gcuid dramhaíola a dhiúscairt agus scaradh dramhaíola níos mó a spreagadh chun méideanna dramhaíola iarmharacha a bhailítear a laghdú.

Ciallaíonn sé seo go gcaithfidh gach teaghlach a bheith in ann a chruthú go bhfuil Conradh i bhfeidhm acu le bailitheoir údaráithe dramhaíola nó go n-úsáideann siad láithreán conláiste cathartha nó ionad athchúrsála go rialta. Trí dhramhaíl a bhainistiú i gceart, déanfaidh gach sealbhóir tí an méid seo a leanas:

- Cuidiú tábhachtach a thabhairt chun aghaidh a thabhairt ar an dúshlán aeráide
- Feabhas a chur ar chainníocht agus ar cháilíocht an ábhair in-athchúrsáilte a bhailítear
- An méid dramhaíola a théann chuig líonadh talún agus loscadh a laghdú

Mír 5 –Cuspóirí agus Gníomhartha

CUSPÓIR 1

Clár cuimsitheach oideachais agus feasachta maidir le bruscar a fhorbairt tuilleadh.

Gníomh 1.1

Oibriú le foireann Margaíochta agus Cumarsáide na Comhairle, leis na meáin áitiúla agus náisiúnta agus le páirtithe leasmhara eile chun feasacht níos fearr a chur chun cinn maidir le cúiseanna bruscair agus oibleagáidí an phobail faoi na hAchtanna um Thruailliú ó Bhruscar.

Gníomh 1.2

An Plean Bainistíochta Bruscair a chur ar fáil don phobal trí shuíomh gréasáin agus líonra oifigí na Comhairle.

Gníomh 1.3

Feasacht a mhéadú agus úsáid bailitheoirí údaraithe a chur chun cinn lena chinntiú go n-iarrfaidh sealbhóirí tí cead bailithe dramhaíola, a n-uimhir cheada bailithe dramhaíola agus aitheantas cuí ar a mbailitheoir dramhaíola.

CUSPÓIR 2

Oibriú le teaghlaigh, scoileanna agus gnólachtaí - chun athrú iompraíochta a chur chun cinn agus chun tacú leis an ról atá acu i gcosc bruscair.

Gníomh 2.1

Leanúint d'fheasacht agus cosc bruscair a chur chun cinn trí thionscnaimh ar nós Chlár na Scoileanna Glasa.

Gníomh 2.2

Oibriú le gnólachtaí agus le trádálaithe ar thionscnaimh éagsúla in aghaidh bruscair agus ar thionscnaimh ghlasa a comhaontaíodh.

Gníomh 2.3

Leanúint ar aghaidh ag cabhrú agus ag tacú le pobail páirt a ghlacadh i dtionscnaimh ar nós Foireann Ghlantacháin Luimnigh, Ag Dul don Ór agus gníomhaíochtaí eile chun bruscar a chosc.

Gníomh 2.4

Leanúint ar aghaidh ag tacú agus ag cur comhairle ar fáil do phobail atá páirteach i gcomórtas náisiúnta na mBailte Slachtmhara.

Gníomh 2.5

Oibriú chun prionsabail an Gheilleagair Chiorclaigh a chur chun cinn le teaghlaigh, pobail agus gnólachtaí.

Gníomh 2.6

Polasaí comharthaíochta sealadaí a fhorbairt a fhéachann le rialú a dhéanamh ar chomharthaíocht shealadach a chur in airde sa chathair agus sa chontae.

CUSPÓIR 3

Gach beart is indéanta a dhéanamh chun Bruscar a chosc, a rialú agus a dhiúscairt i gceart.

Gníomh 3.1

An dlí a fhorfheidhmiú agus na pionóis agus na smachtbhannaí dlíthiúla riachtanacha a chur i bhfeidhm de réir na hAchtanna um Bainistiú Bruscair agus Dramhaíola.

Gníomh 3.2

Breithniú a dhéanamh ar úsáid TCI in áiteanna ar leith chun tacú le gníomhaíochtaí coiscithe agus forfheidhmithe bruscair i gcás ina bhfuil sé inchosanta agus comhréireach é sin a dhéanamh.

Gníomh 3.3

Breithniú a dhéanamh ar fhoilsiú ainmneacha na ndaoine a ciontaíodh faoi na hAchtanna um Bhruscar agus Dramhaíl nuair is iomchuí sin a dhéanamh agus i gcomhréir leis an RGCS.

CUSPÓIR 4

Seachaint bruscair a chur chun cinn i ngníomhaíochtaí Chomhairle Cathrach agus Contae Luimnigh féin nó i ngníomhaíochtaí a dtacaítear leo.

Gníomh 4.1

Feasacht a chruthú i measc fhoireann na Comhairle maidir lena bhfreagrachtaí faoi na hAchtanna um Thruailliú ó Bhruscar.

Gníomh 4.2

Bearta coiscithe bruscair a chur chun cinn in áitribh faoi úinéireacht na Comhairle.

Gníomh 4.3

Beartas a fhorbairt maidir le húsáid ábhar plaisteacha aon úsáide ag gach imeacht eagraithe nó tacaithe de chuid na Comhairle.

CUSPÓIR 5

OIBRÍOCHTAÍ GLANTACHÁIN

Dea-chleachtas a chur chun cinn maidir le glanadh sráide agus bailiú bruscair.

Gníomh 5.1

Beartas dea-chleachtais a fhorbairt maidir le boscaí bruscair a sholáthar.

Gníomh 5.2

A chinntiú go gcoinnítear cathair Luimnigh, a bailte agus a sráidbhailte ar an gcaighdeán is airde, de réir mar a cheadaíonn/laistigh de na hacmhainní atá ar fáil.

Gníomh 5.3

Oibriú leis an bPríomhúdarás Réigiúnach um Fhorfheidhmiú Dramhaíola chun tionscnaimh in aghaidh dumpála a chur i bhfeidhm.

Gníomh 5.4

Idirchaidreamh a dhéanamh leis na páirtithe leasmhara ábhartha chun a chinntiú go bhfuil bearta Rialaithe Bruscair agus Bainistíochta Dramhaíola i bhfeidhm ag mórimeachtaí agus sa chomharsanacht máguaird roimh, le linn agus tar éis imeachta.

Gníomh 5.5

Oibriú leis an tSeirbhís Phromhaidh maidir le glantacháin faoi mhaoirseacht ar scála beag.

Gníomh 5.6

Breithniú a dhéanamh ar réitigh nuálacha agus teicneolaíochtaí nua a úsáid in oibríochtaí Glantacháin nuair a cheadaíonn acmhainní.

CUSPÓIR 6

Leanúint ar aghaidh ag oibriú agus ag cur chun cinn líonra na nIonad Conláiste Cathartha agus áiseanna na n-ionad fág anseo i gCathair agus i gContae Luimnigh.

Gníomh 6.1

Úsáid na nIonad Conláiste Cathartha atá ann cheana féin agus áiseanna na n-ionad fág anseo agus feacht ar an méid is féidir a athchúrsáil orthu a chur chun cinn.

CUSPÓIR 7

Leanúint le cur i bhfeidhm an Chórais Náisiúnta Monatóireachta ar Thruailliú ó Bhruscar.

Gníomh 7.1

Leanúint de shuirbhéanna a dhéanamh ar leibhéal agus ar chomhdhéanamh an truaillithe ó bhruscar.

Gníomh 7.2

Chun a chinntiú go n-aithnítear limistéir ina bhfuil bruscar go dona, agus go ndéantar gníomh iomchuí chun cosc a chur ar ath-tharlú, agus cumhachtaí agus modhanna éagsúla atá ar fáil don Chomhairle a úsáid.

Gníomh 7.3

Athbhreithniú rialta a dhéanamh ar thorthaí thuarascálacha an Chórais Náisiúnta Bainistíochta ar Thruailliú ó Bhruscar chun bonn eolais a chur faoi bheartas na Comhairle maidir le glanadh sráide, agus tionscnaimh iomchuí a fhorbairt chun dul i ngleic le bruscar.

Gníomh 7.4

Iniúchadh a dhéanamh ar láithreáin ATM de réir an Chomhaontaithe a socrú trí Idirbheartaíocht leis an Earnáil Baincéireachta.

Mír 6 – Dúshlán maidir le Bruscar atá Amach Romhainn

6.1 DUMPÁIL MHÍDHLEATHACH

Tá dumpáil mhídhleathach fós ar cheann de na dúshláin is mó sa chath leanúnach in aghaidh an bhruscair. In ainneoin iarrachtaí comhbheartaithe chun srian a chur leis an gcleachtas díobhálach seo, leanann daoine áirithe de dhramhaíl a chaitheamh amach i gceantair neamhúdaráithe, rud a bhaineann den timpeallacht áitiúil agus a chuireann pobail i mbaoil go minic. Aithníonn an Chomhairle an gá atá le dian-aireachas agus straitéisí forfheidhmiúcháin spriocdhírithe chun gníomhú go héifeachtach i gcoinne dumpáil neamhdhleathach.

6.2 BRUSCAR SCAIPTHE Ó THIOMÁNAITHE AGUS COISITHE A THÉANN THAR BRÁID

Leanann an dúshlán a bhaineann le bruscar scaipthe de bharr tiománaithe agus coisithe a bheith ag dul thar bráid mar a léiríodh sa suirbhé a rinne CNMTB le déanaí. Tá an Chomhairle réamhghníomhach maidir le fiosrú a dhéanamh ar an áit ar tharla dumpáil cois bóthair agus déanann sí imscrúduithe chun fineáil a ghearradh ar dhéantóirí coire agus iad a ionchúiseamh. Mar sin féin, is é an dúshlán atá ann i gcónaí nach féidir teacht ar fhianaise i gcuid mhór cúinsí agus is í an Chomhairle a sheasann an costas a bhaineann le baint ar shiúl. Chun aghaidh a thabhairt ar an dúshlán seo, tá gá le cur chuige ilghnéitheach, lena n-ionchorpraítear feachtais feasachta, bonneagar feabhsaithe, agus iarrachtaí comhoibriúcháin chun cultúr diúscartha dramhaíola freagrach a spreagadh i measc gach ball den phobal.

6.3 IONAIÐ FÁG ANSEO A CHOINNEÁIL SAOR Ó BHRUSCAR

Cé go bhfuil ról lárnach ag Ionaid Fág Anseo maidir le cleachtais athchúrsála a spreagadh, níl siad díolmhaithe ó cheist charnadh bruscair. Teastaíonn rannpháirtíocht leanúnach sa phobal, socrúchán straitéiseach agus monatóireacht rialta chun na pointí bailiúcháin seo a choinneáil saor ó bhruscar. Tá an Chomhairle tiomanta do réitigh nuálacha a fhiosrú chun oibriú éifeachtach na nIonad Fág Anseo a chinntiú agus tionchar an bhruscair sna limistéir ainmnithe sin a íoslaghdú ag an am céanna.

6.4 SALÚ AG MADRAÍ

Is dúshlán fós é bainistiú freagrach salachar peataí, go háirithe salú ag madraí, a éilíonn aird chomhchoiteann. Chomh maith le hábhair imní sláinte a d'fhéadfadh a bheith ann, cuireann salú ag madraí le truailliú amhairc agus cuireann sé isteach ar ghlaineacht fhoriomlán spásanna poiblí. Trí thionscnaimh oideachais spriocdhírthe, comharthaíocht mhéadaithe agus bearta forfheidhmiúcháin níos déine, tá sé mar aidhm ag an gComhairle srian a chur leis an gcleachtas seo agus tiomantas a chothú ar fud an phobail maidir le diúscairt cheart salachar peataí.

6.5 ÉILEAMH AGUS SOLÁTHAR BOSCAÍ BRUSCAIR

Is dúshlán leanúnach é an t-éileamh agus an soláthar boscaí bruscair a chothromú agus timpeallacht saor ó bhruscar á lorg. Tá boscaí bruscair atá curtha go straitéiseach agus dea-chothabháilte riachtanach chun diúscairt cheart dramhaíola a spreagadh. Tá an Chomhairle tiomanta do mheasúnú a dhéanamh ar dháileadh agus ar leordhóthanacht na mboscaí bruscair, ag cinntiú go bhfreastalaíonn siad ar riachtanais an phobail agus go gcuireann siad le spás poiblí níos glaine.

6.6 COMHARTHAÍOCHT SHEALADACH NEAMHÚDARAITHE

Tá dúshlán ag baint le ceist na comharthaíochta sealadaí neamhúdaraíthe maidir le háilleacht ón tsúil spásanna poiblí a choinneáil. Is cuid ríthábhachtach de ghníomhaíocht ghnó í an fhógraíocht agus is bealach í chun faisnéis a sholáthar don phobal i gcoitinne. Mar sin féin, is féidir le comharthaí fógraíochta neamhúdaraíthe baint de chuma taitneamhachta nó limistéir. Is féidir leo a bheith ina gcur isteach d'úsáideoirí bóithre chomh maith le bheith ina bhac ar choisithe, go háirithe na daoine nach bhfuil an cumas iontu agus iad siúd a bhfuil bugaithe acu. Tá sé i gceist ag an gComhairle beartas comharthaíochta sealadaí a ghlacadh a dhéanfaidh an próiseas a shruthlíniú agus a chumasóidh forfheidhmiú níos déine na rialachán.

Mír 7 – Cur i bhfeidhm agus monatóireacht

Tá sé mar aidhm ag an bPlean Bainistíochta Bruscair 2023 - 2026 na caighdeáin bhainistíochta bruscair agus glaineachta a baineadh amach i bpleananna roimhe seo a sháru. Leagann sé béim ar an ról ríthábhachtach atá le himirt ag earnálacha éagsúla an phobail chun é seo a bhaint amach, agus aithníonn sé an méid a chuireann siad leis.

Leagtar amach sa Phlean seo na cuspóirí agus na gníomhartha atá le déanamh thar shaolré an Phlean chun deireadh a chur le bruscar, timpeallacht níos glaine a chur chun cinn agus feasacht an phobail a ardú. Aithníonn sé go bhfuil rannpháirtíocht le pobail áitiúla agus gnó ina spreagadh lárnach d'athrú maidir le cosc agus rialú bruscair a sheachadadh, déanfar athbhreithniú bliantúil ar fheidhmíocht i gcoinne na gcuspóirí agus na ngníomhartha atá sa Phlean seo. Leanfaidh an Chomhairle de bheith ag cur leis an gCóras Náisiúnta Monatóireachta ar Thruailliú ó Bhruscar, agus beidh torthaí na suirbhéanna seo agus suirbhéanna eile mar bhonn eolais dár ngníomhaíochtaí.

Cuirfear tuarascáil de réir Alt 10(3) den Acht um Thruailliú ó Bhruscar, 1997, arna leasú, faoi bhráid na Comhairle ar bhonn bliantúil, ina leagfar amach gníomhaíochtaí na Comhairle maidir le truailliú ó bhruscar don bhliain féilire roimhe sin, lena n-áirítear athbhreithniú bliantúil ar fheidhmíocht i gcoinne na gcuspóirí agus na ngníomhartha atá sa Phlean seo.

Tá gach duine freagrach
as bruscar a chosc!

Trí leanúint ar aghaidh
ag obair le chéile, is féidir
linn Cathair agus Contae
Luimnigh a bhaint amach
atá níos glaine, níos glaise
agus níos sláintiúla do
shaoránaigh agus do
chuaiteoirí araon.

Aguisín 1

LÁITHREACHA NA N-IONAD BEIR LEAT I GCATHAIR AGUS I GCONTAE LUIMNIGH

Is iad gloine, cannaí alúmanaim agus cannaí stáin na hábhair is féidir a thaisceadh.

Tá bainc teicstíle ar fáil in áiteanna áirithe, mar atá luaite sa liosta thíos.

Contae Luimnigh:

- Ionad Oidhreacht Áth Dara - Glacann le teicstílí
- Halla Pobail Ardach - Glacann le teicstílí
- Ard Pádraig, Four Cross Roads
- Áth na bhFuinseog - Carrchlós Ashford Tavern - Glacann le teicstílí
- Carrchlós Ionad Siopadóireachta Eas Géitine - Glacann le teicstílí
- Áth an tSléibhe (In aice le reilig sa sráidbhaile) - Glacann le teicstílí
- Baile Uí Argáin (in aice leis an Scoil Náisiúnta)
- Tailte CLG an Bhrú - Glacann le teicstílí
- Brú Rí/Cnoc na Carraige (Lár an tsráidbhaile) - Glacann le teicstílí
- Áth Leathan (In aice le pinniúr liathróid láimhe) - Glacann le teicstílí
- An Cheapach Mhór (In aice leis an Uachtarlann) - Glacann le teicstílí
- Stáisiún Seirbhíse Charraig na Sceire - Glacann le teicstílí
- Caladh an Treoigh - Comhar Creidmheasa Plassey Teoranta, Plassey, Bóthar na Páirce - Glacann le teicstílí
- Ionad Siopadóireachta an Chorráin
- Cromadh (Carrchlós an Teampaill) - Glacann le teicstílí
- An Dún (Carrchlós os comhair na reilige) - Glacann le teicstílí
- Feadamair (In aice leis an Scoil Náisiúnta) - Glacann le teicstílí
- Halla Pobail Fhionáí - Glacann le teicstílí
- Músaem Bád Eitilte Fhainge
- An Gallbhaile, Bóthar Thiobraid Árann - Glacann le teicstílí
- An Gleann (In aice le páirc CLG) - Glacann le teicstílí
- Stáisiún Seirbhíse Ghreanaí - Glacann le teicstílí
- Ionad Dramhaíola agus Athchúrsála Ghort an Droma - Glacann le teicstílí
- An tOspidéal, Bóthar Chnoc Áine - Glacann le teicstílí
- Cill Fhionáin (In aice leis an reilig) - Glacann le teicstílí
- Halla Pobail Choill Bheithne - Glacann le teicstílí
- Ionad Athchúrsála Chill Mocheallóg
- Sráidbhaile Chill Tíle - Glacann le teicstílí
- Cnoc Donn - Carrchlós Knockdown Arms - Glacann le teicstílí
- Cnoc Loinge (In aice le páirc CLG) - Glacann le teicstílí
- Sráidbhaile Loughill - Glacann le teicstílí
- Halla Pobail Mountpellier - Glacann le teicstílí
- Halla Pobail Managua - Glacann le teicstílí
- Stórais Mhóin an Lín, Caladh an Treoigh - Glacann le teicstílí
- Cnoc Uí Choileáin (Taobh le páirc CLG) - Glacann le teicstílí
- Halla Pobail Mhaigh Rua - Glacann le teicstílí
- Ionad Athchúrsála an Chaisleáin Nua Thiar, Bóthar an Stáisiúin
- Halla Pobail Úlla - Glacann le teicstílí
- Halla Pobail Phailís Ghréine - Glacann le teicstílí
- Stáisiún Seirbhíse Thobar Phádraig - Glacann le teicstílí
- Halla Pobail Ráithíní - Glacann le teicstílí
- Oifig Ceantair Ráth Caola, Bóthar Nua - Glacann le teicstílí
- Seanghualainn (in aice le Halla an Phobail) - Glacann le teicstílí
- Halla Pobail Thuar na Fola
- Halla Pobail Theampall an Ghleanntáin - Glacann sé le teicstílí

Cathair Luimnigh:

- Sráid Uí Lidí
- Bóthar na nDuganna - Glacann le teicstílí
- Crois Hassett - Glacann le teicstílí
- Scoil Ealaíne agus Deartha Luimnigh, Sráid an Chláir - Glacann le teicstílí
- Coláiste Mhuire gan Smál, An Cuarbhóthar Theas
- Ionad Pobail Mhaigh Rois - Glacann le teicstílí
- Trá Uí Cheallacháin
- Bóthar na Páirce, An Réabóg
- Ionad Siopadóireachta Bhealach na Páirce - Glacann le teicstílí
- Ionad Siopadóireachta Bhaile an Róistigh - Glacann le teicstílí
- Scoil Íde, Bóthar an Mhuilinn, Corrbhaile.
- Eaglais an Chnoic Theas - Glacann le teicstílí
- Scoil Villiers, An Cuarbhóthar Thuaidh
- Crosaire Watchhouse - Glacann le teicstílí
- Radharc na Coille

Aguisín 2

AN CÓRAS NÁISIÚNTA MONATÓIREACHTA MAIDIR LE TRUAILLIÚ Ó BHRUSCAR

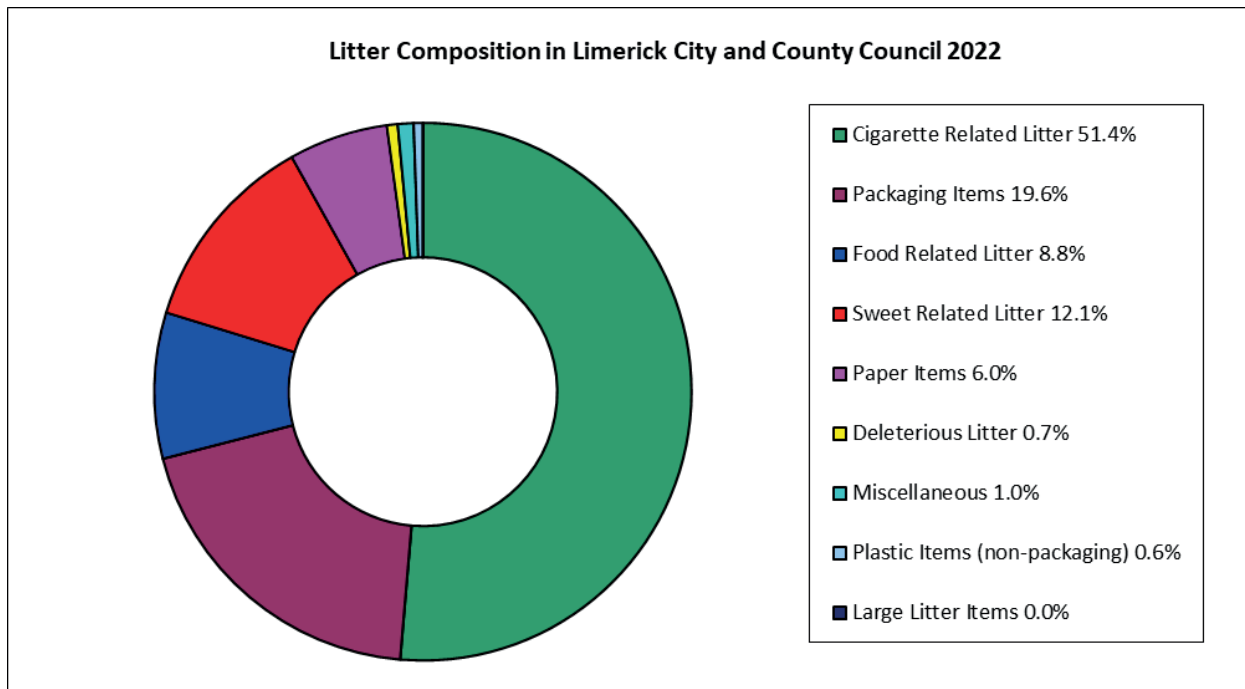
TORTHAÍ DO LUIMNEACH 2021 AGUS 2022

Is córas é an Córas Náisiúnta Monatóireachta ar Thruailliú ó Bhruscar (CNMTB) chun monatóireacht a dhéanamh ar mhéid, ar dhéine agus ar chúiseanna truaillithe ó bhruscar.

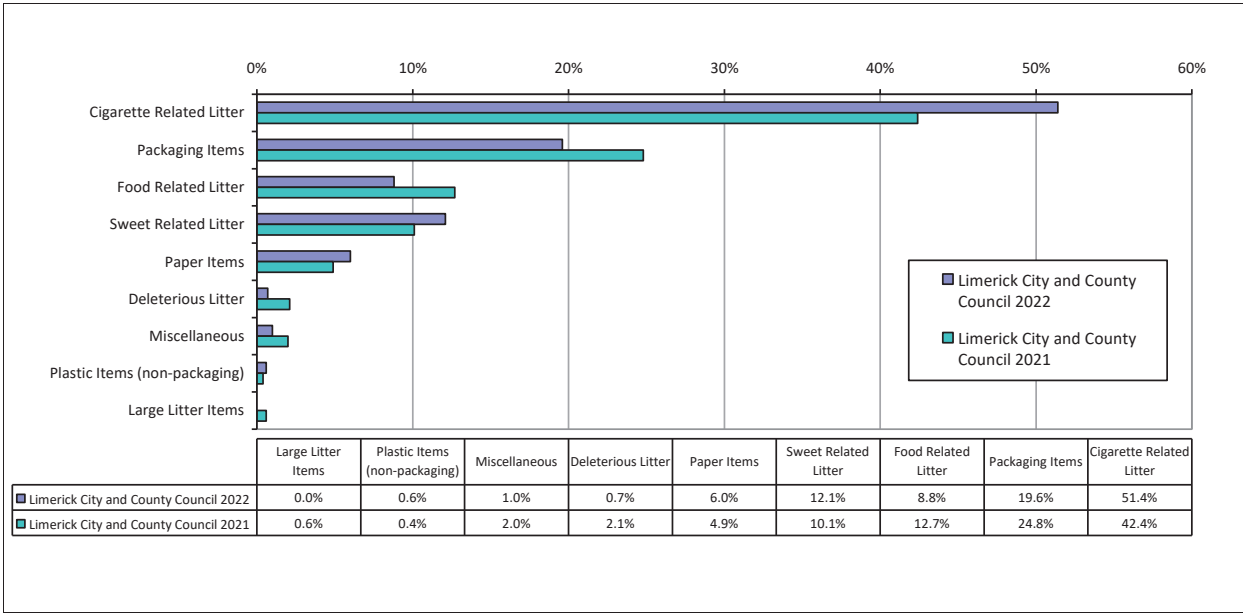
Ligeann na sonraí a tháirgtear trí shuirbhéanna CNMTB d'údarais áitiúla méid agus déine an truaillithe ó bhruscar i ngach limistéar údarais áitiúil a mheas; na cineálacha, na foinsí is dóichí agus na cúiseanna a bhaineann le truailliú ó bhruscar; na hathruithe ar leibhéil bruscair ó shuíomh go suíomh agus le himeacht ama; suíomhanna a gcaitear a lán bruscair iontu; agus, tionchar na mbeart nua in aghaidh bruscair.

COMHDHÉANAMH AN BHRUSCAIR

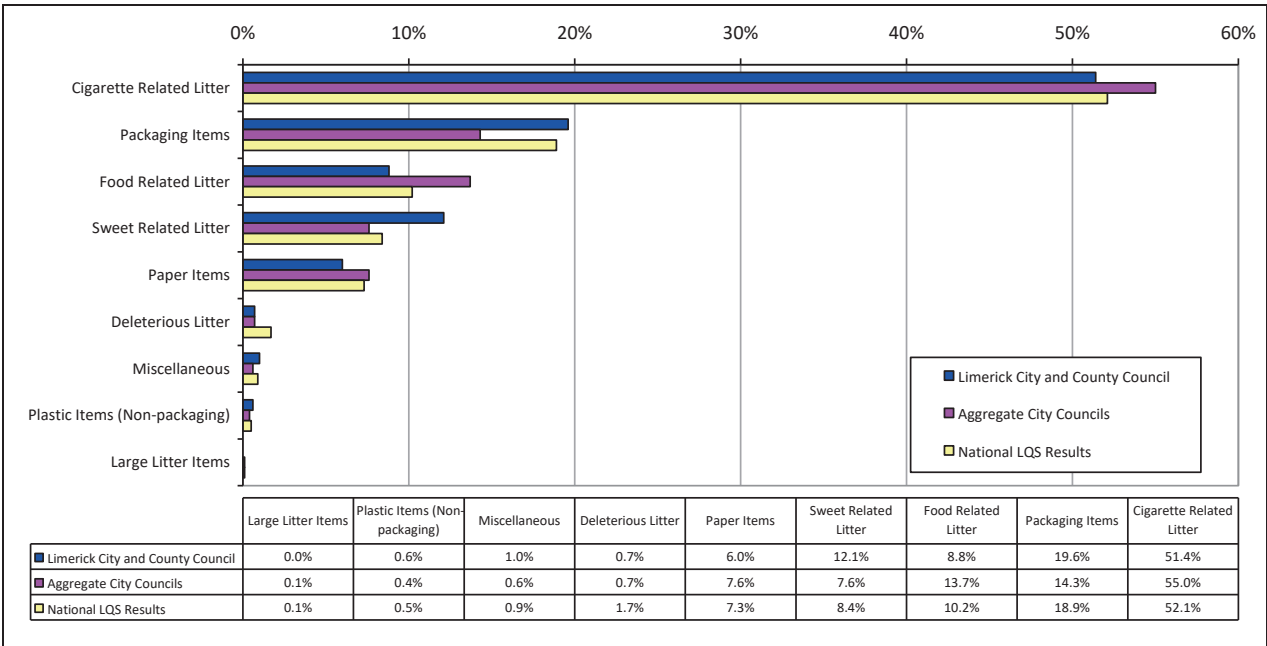
Figiúr 1 – Comhdhéanamh an Bhruscair i Luimneach 2022

Figióir 2 – Comhdhéanamh bruscair i Luimneach 2021 agus 2022

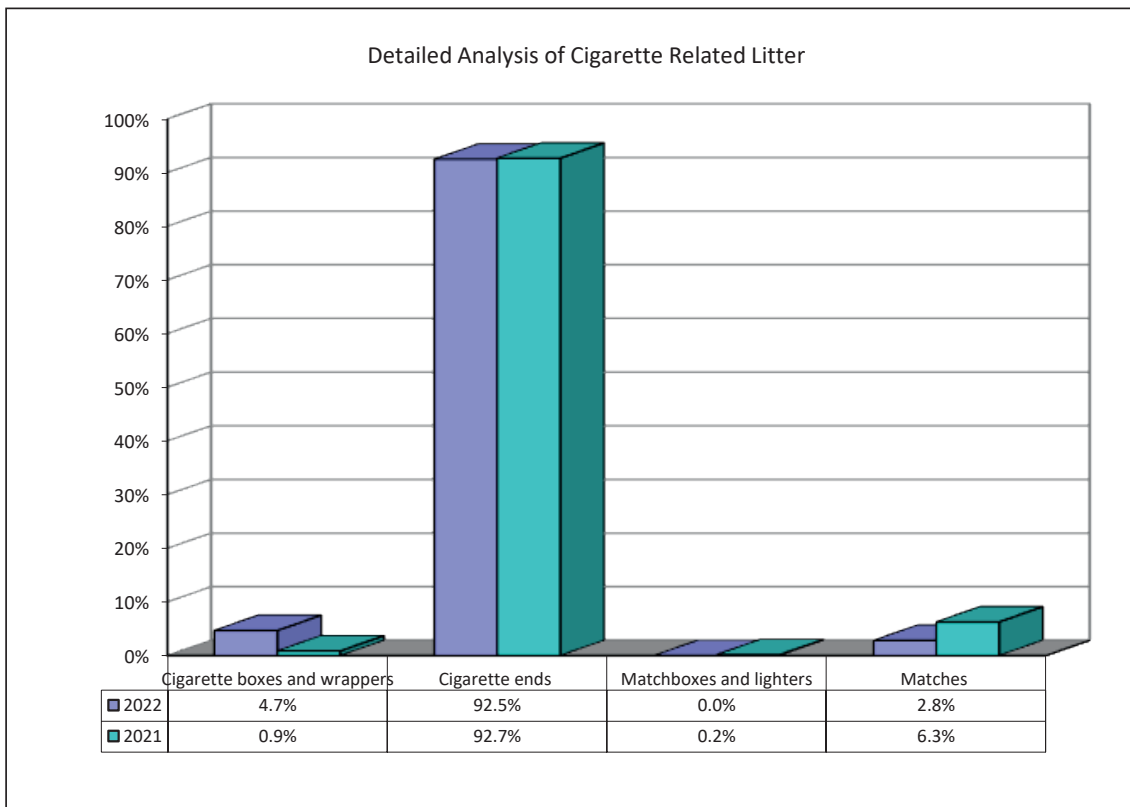
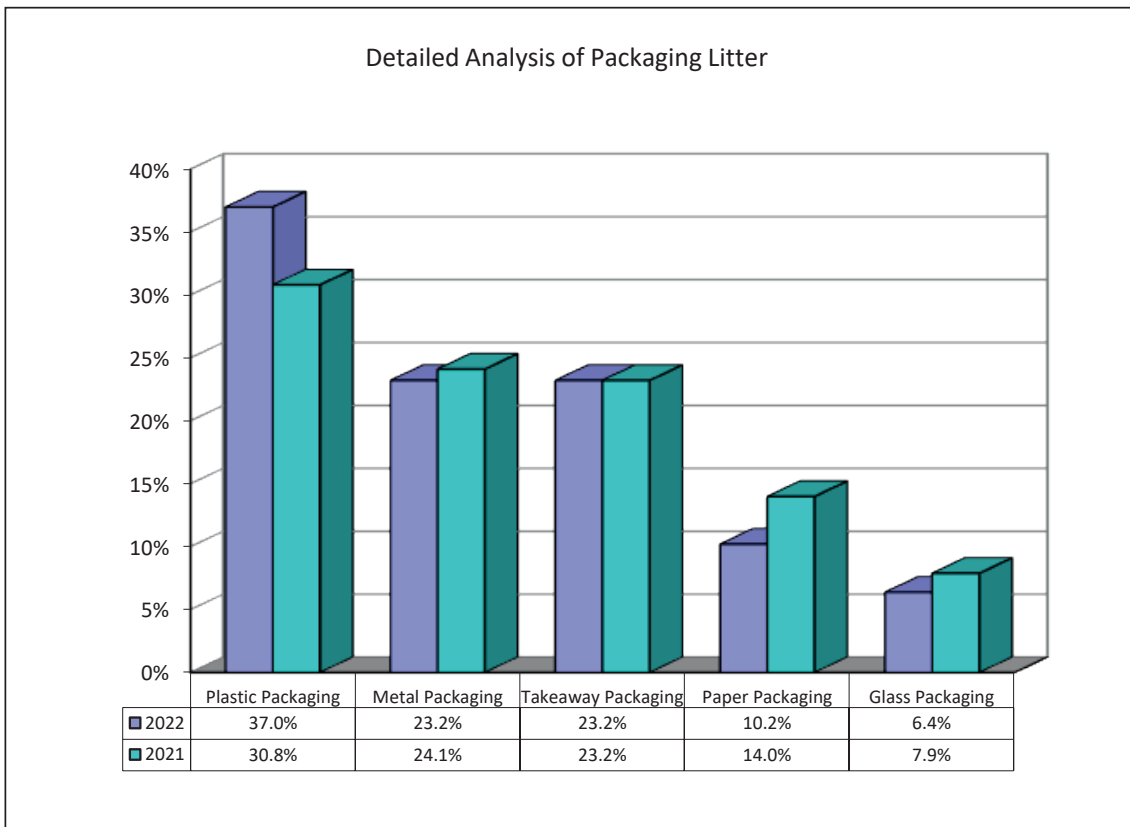

Figióir 3 – Comparáid idir Comhdhéanamh Bruscair i gCathair agus i gContae Luimnigh agus Torthaí Comhiomlána do Chomhairlí Cathrach agus Torthaí Náisiúnta

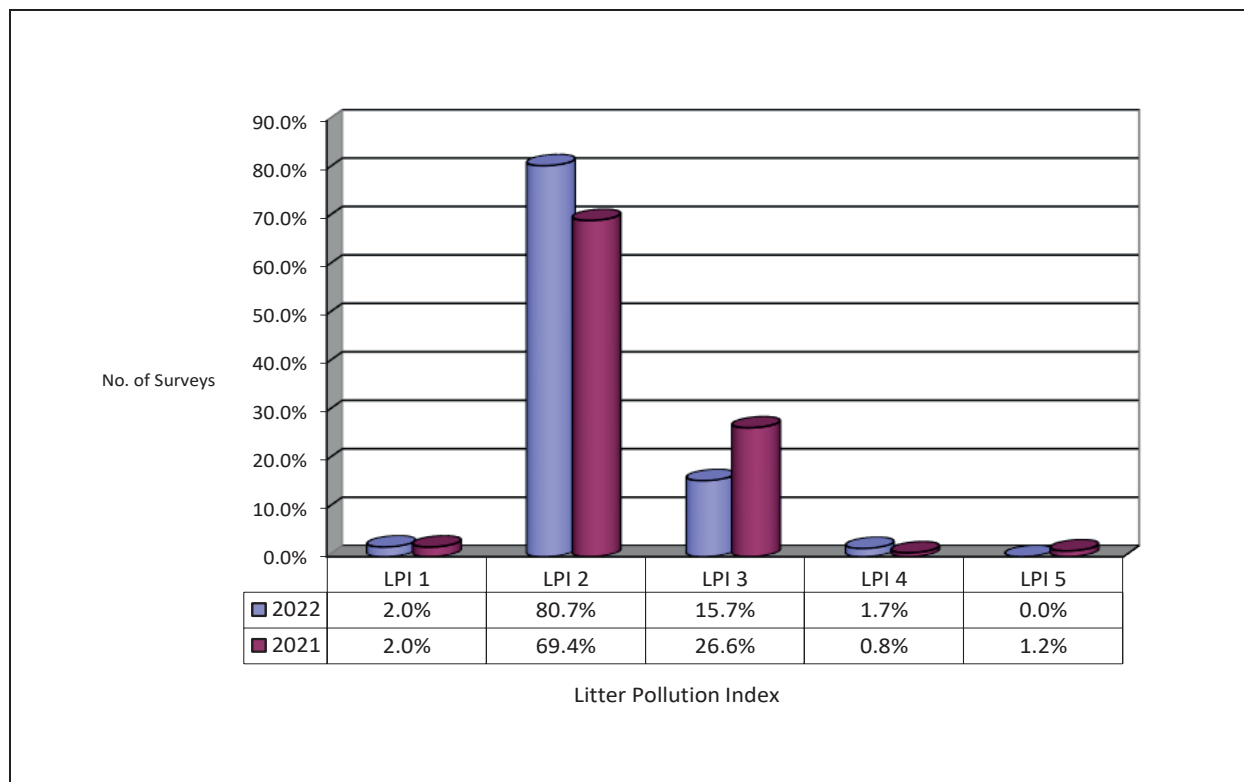
Figiúr 4 – Anailís mhionsonraithe ar Chomhdhéanamh Bruscair i Luimneach 2022

Cigarette Related Litter	Cigarette ends	47.49%
	Cigarette boxes and wrappers	2.40%
	Matches	1.45%
	Matchboxes and lighters	0.00%
Food Related Litter	Chewing Gum	7.87%
	Remnants of confectionery food items	0.10%
	Other food items	0.45%
	Fast-food remnants	0.10%
	Bread/ biscuits	0.10%
	Fruit/ vegetables	0.15%
Packaging Items	Bottle Caps	2.96%
	Bottles	2.61%
	Drink cups	1.20%
	Drink Lids	0.75%
	Bags and wrappers	2.61%
	Beverage Cans - Non-alcoholic	4.06%
	Beverage Cans - Alcoholic	0.10%
	Beverage Bottles - Alcoholic	0.40%
	Other paper packaging	0.70%
	Beverage Bottles - Non-alcoholic	0.85%
	Drinks cartons	0.20%
	Plastic film	0.40%
	Other plastic packaging	1.10%
	Cardboard	0.25%
	Tin foil (not sweet wrappers)	0.35%
	Bags - shopping bags	0.20%
	Other metal litter items	0.00%
	Lids (e.g. from bottles, jars)	0.05%
	Food cans	0.00%
	Aeroboard	0.00%
	Jars and other containers	0.00%
	Metal drums	0.00%
	Bags	0.55%
	Boxes	0.30%
	Bags - other (e.g. fertiliser)	0.00%
	Plastic sheeting (e.g. silage)	0.00%
	Bubble-wrap	0.00%
Sweet Related Litter	Sweet Wrappers (plastic/foil)	9.22%
	Lollipop Sticks (wooden/plastics)	1.05%
	Straws	1.00%
	Crisp Bags	0.85%
Paper Items	Tissues	1.60%
	Receipts	0.85%
	Other paper items	2.00%
	Tickets (e.g. bus, lottery)	0.85%
	Bank slips	0.00%
	Newspapers	0.20%
	Flyers and posters	0.05%
	Letters, envelopes and cards	0.25%
	Magazines/ brochures	0.15%
Deleterious Litter	Dog fouling	0.40%
	Municipal Hazardous Waste (e.g. paint, solvents)	0.00%
	Other deleterious items	0.15%
	Feminine hygiene products	0.05%
	Nappies	0.05%
Large Litter Items	Needles and syringes	0.00%
	Other large items	0.00%
	Household refuse in bags	0.00%
	Appliances (e.g. fridge)	0.00%
	Furniture	0.00%
	Scrap cars	0.00%
Miscellaneous	Miscellaneous Litter Items	0.95%
Plastic Items (Non-packaging)	Plastic items	0.55%

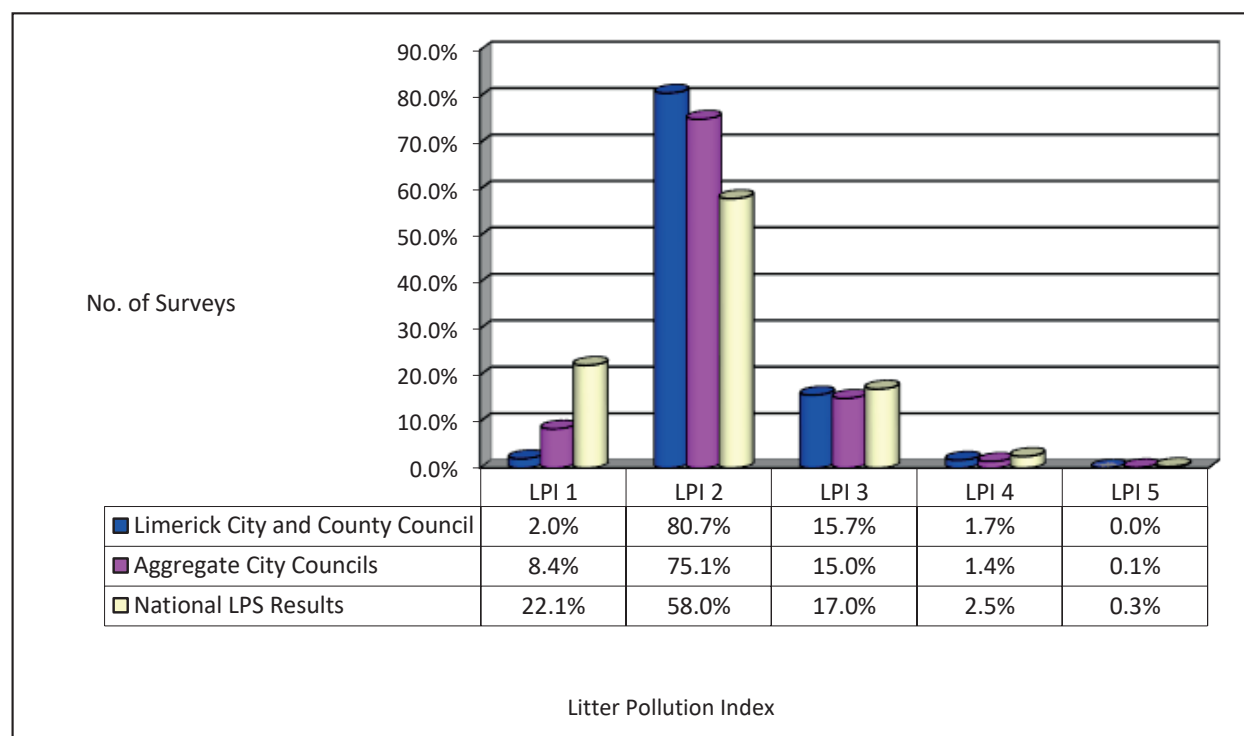
Figiúr 5(a) – Anailís Mhionsonraithe ar Bhruscar a Bhaineann le Toitíní i Luimneach 2021 agus 2022**Figiúr 5(b) – Anailís Mhionsonraithe ar Bhruscar Pacáistíochta i Luimneach 2021 agus 2022**

LEIBHÉIL TRUAILLITHE BRUSCAIR

Figiúr 6 – Leibhéil Truailithe ó Bhruscar i Luimneach 2021 agus 2022. (Chun cur síos a dhéanamh ar Innéacs grádúithe measúnaithe um Thruailliú ó Bhruscar, féach Tábla 3.1 i gCuid 3 thuas).

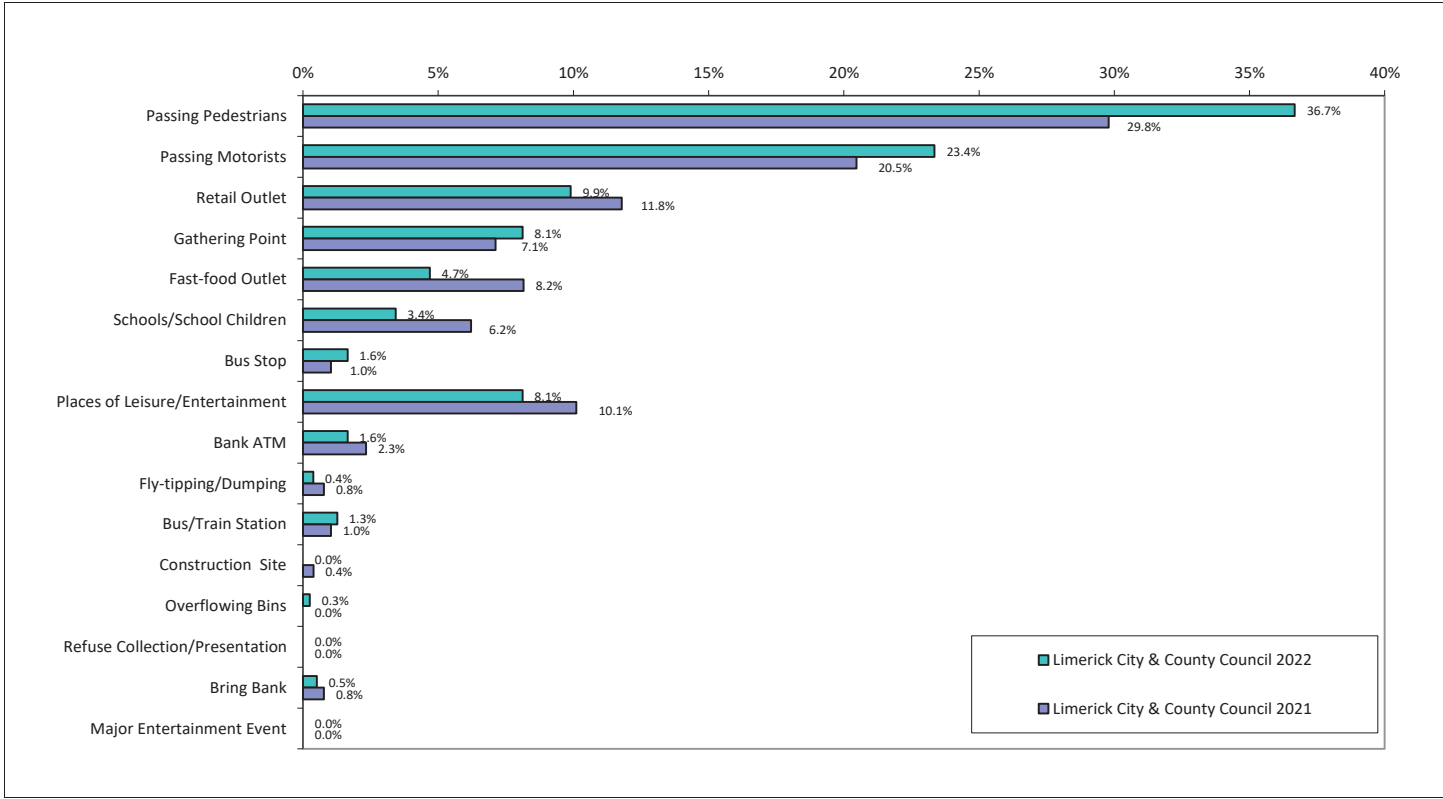

Figiúr 7 – Comparáid idir Innéacsanna Truailithe ó Bhruscar i gCathair agus i gContae Luimnigh agus Torthaí Comhiomlána do Chomhairlí Cathrach agus Torthaí Náisiúnta 2022

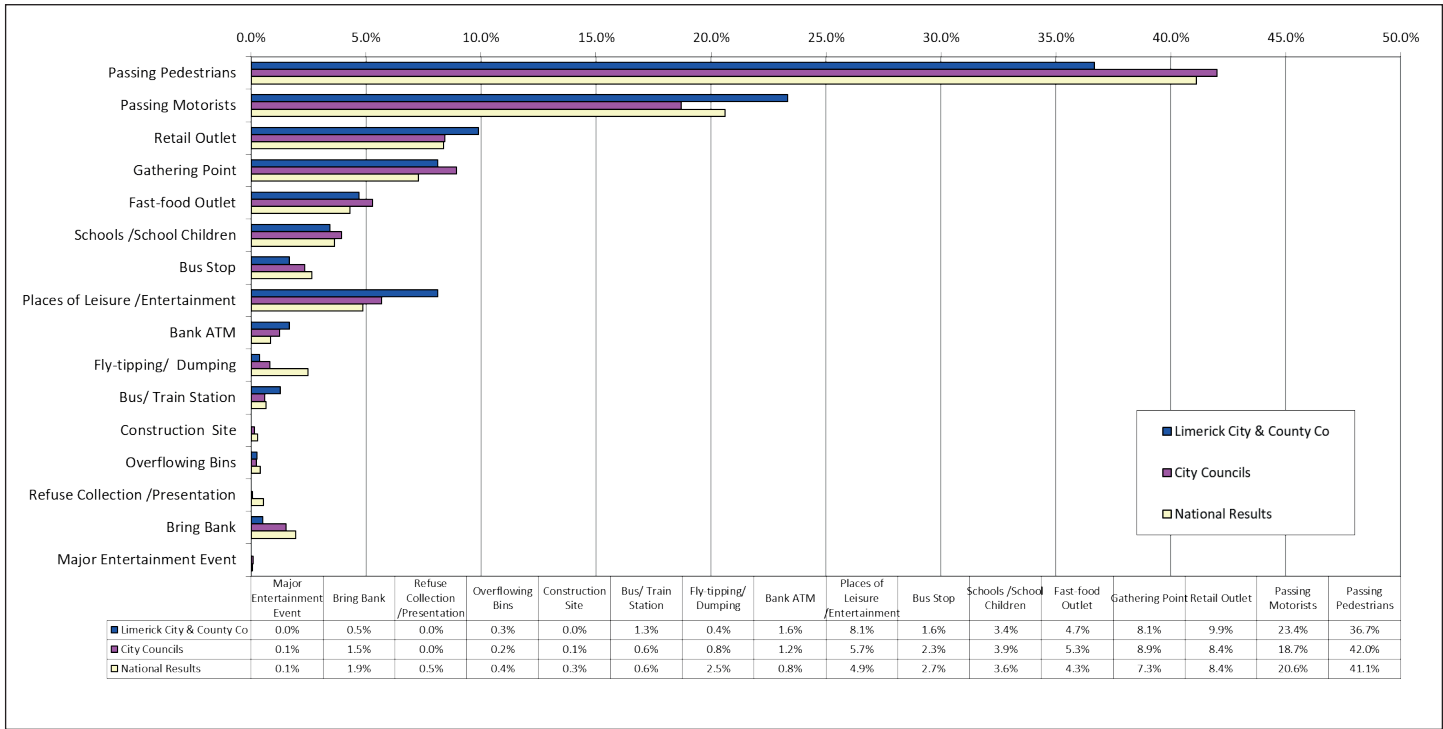

FACHTÓIRÍ CÚISEACHA BRUSCAIR

Figiúr 8 – Comparáid idir Fachtóirí Cúisíocha de Thruailliú ó Bhruscar i Luimneach 2021 agus 2022

Figiúr 9 – Comparáid idir Fachtóirí Cúisíocha truaillithe ag bruscar ó Bhruscar i gCathair agus i gContae Luimnigh le Torthaí Comhiomlána do Chomhairlí Cathrach agus Torthaí Náisiúnta 2022

Comhairle Cathrach
& Contae **Luimnigh**

Limerick City
& County Council

www.limerick.ie